

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR

İlham Əliyev

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 142 (6342) 12 avqust 2021-ci il Qiyməti 40 qəpik

"Əlinə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Azərbaycan İrana nota verdi!

Bax 6

11 avqust 2021-ci il tarixində İran İslam Respublikası-nın ölkəmizdəki səfiri XİN-ə dəvət olunub. XİN-dən SiA-ya verilən məlumata görə, görüşdə səfirin diqqəti İran İslam Respublikasına məxsus yük avtomobillərinin Qarabağa qanunsuz səfər etməsi ilə bağlı aşkar edilmiş arzuolunmaz faktlara cəlb edilib və bununla bağlı qarşı tərəfə nota təqdim edilib.

Türkiyə səfiri: "Bu dəstəyə görə bütün qardaşlarımıza təşəkkür edirəm"

4 gün ərzində Azərbaycanın hər cür dəstəyini gördük. İlk növbədə Prezident İlham Əliyevə dəstəyinə görə təşəkkürümüzü bildiririk. SiA-nın məlumatına görə, bunu Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Cahit Bağcı deyib. Səfir bildirib ki, Türkiyədə yanğın...

Bax 5

Rus ekspertlər: "Ermənistanın KTMT-dən sui-istifadəsinə imkan verilməyəcək"

Avqustun 16-dan etibarən Ermənistan yenidən Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) sədrlik edəcək...

Azərbaycan-Türkiyə: Bir millət, iki dövlətin, sevinci də, kədəri də eynidir

İlham Əliyev:
"Azərbaycan hökuməti və xalqı hər zaman olduğu kimi bu gün də qardaş Türkiyə xalqı ilə həmrəydir"

Bax 2

"Davamlı inkişaf Məktəbi" layihəsi çərçivəsində "Regional inkişaf proqramlarının qeyri-neft sektorunda yaratdığı perspektivlər" mövzusunda seminar keçirilib

Bax 3

"The National Interest" jurnalı: Sərhəddə gərginlik Ermənistan üçün təhlükəli strategiyadır

Bax 3

Əl-Sərqavi: "Dağıdılmış qəbirlər onu göstərir ki, ermənilərdə insanlıq hissi qalmayıb"

Mən Cəbrayıl da gördüklərimdən dəhşətə gəlirəm. Dağıdılmış qəbirlər, insan sümüklərinin çıxarılması onu göstərir ki, ermənilərdə...

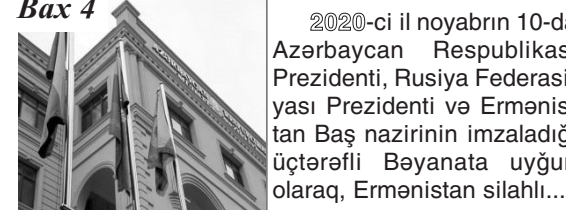
Bax 5

Xankəndinin taleyi necə olacaq?

Bax 6

Müdafiə Nazirliyi: "Ermənistan tərəfi məqsədyönlü şəkildə vəziyyətin gərginləşdirilməsi üçün təxribatlara əl atır"

12 avqust Beynəlxalq Gənclər Günüdür

Bax 7

2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan Respublikası Prezidenti, Rusiya Federasiyası Prezidenti və Ermənistan Baş nazirinin imzaladığı üçtərəfli Bəyanata uyğun olaraq, Ermənistan silahlı...

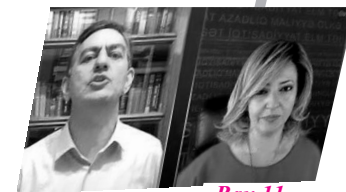

Alimlər psixoloji gərginliyin şiddətli COVID-ə səbəb olduğunu sübut etdilər

Bax 11

Batmaqda olan gəmiyə minən Osmanqızı...

Bax 11

Messi rəsmən PSJ-də!

Bax 16

Azərbaycan-Türkiyə: Bir millət, iki dövlət, sevinci də, kədəri də eynidir

İlham Əliyev: "Azərbaycan hökuməti və xalqı hər zaman olduğu kimi bu gün də qardaş Türkiyə xalqı ilə həmrəydir"

Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin "Azərbaycan-Türkiyə bir millət, iki dövlətdir", türk xalqının böyük öndəri Mustafa Kamal Atatürkün "Azərbaycanın sevinci bizim sevincimiz, kədəri bizim kədərimizdir" kəlamlarına əsaslanan Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri sarsılmaz qardaşlıq münasibətləridir. Bu iki dövlət arasında qarşılıqlı bağlar, sıx münasibətlər xalqlarımızı, ölkələrimizi hər zaman bir-birinə doğmalaşdırıb, mehribanlaşdırıb. Xüsusilə də son günlərdə Türkiyədə baş verən meşə yanğınları zamanı bütün dünya bir daha Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığına şahidlik etdi. Belə ki, Azərbaycan dövləti Türkiyənin bir sıra vilayətlərində baş qaldıran meşə yanğınlarına dərhal reaksiya verdi. Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin təcrübəli yanğınsöndürmə qüvvələrinin əməkdaşından ibarət iyulun 30-dan bu günə kimi yardımlar edilir. Hazırda FHN-in yanğınsöndürmə qüvvələri yanğınların söndürülməsi əməliyyatlarını peşəkarlıqla davam etdirirlər. Marmaris ərazisində yanğınsöndürənlərimizin səyi ilə bir çox istiqamətlərdə meşə yanğınlarının genişlənməsinin qarşısı alınıb. Bütün bunlar bir daha Azərbaycanın Türkiyə ilə əsl qardaş, etibarlı dost olduğunu əyani şəkildə nümayiş etdirir.

Bu qardaşlıq səmimi, sarsılmaz və əbədidir

Azərbaycan hökuməti və xalqı hər zaman olduğu kimi bu gün də qardaş Türkiyə xalqı ilə həmrəydir və onun yanındadır. Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin yanğınsöndürmə qüvvələrinin 100

əməkdaşından ibarət birinci qrup iyulun 30-dan Türkiyədədir. FHN-in ikinci qrupu da artıq Türkiyədə təyinat məntəqəsinə çatıb. Bu qrupa 1 helikopter, 53 yanğınsöndürmə və xüsusi təyinatlı xilasetmə texnikası, 1 tibbi yardım avtomobili, 220 yanğınsöndürən və xilasedici daxildir. Qrupun üzvlərinin hamısı təcrübəli yanğınsöndürənlərdir. Onların hər biri fərdi yanğınsöndürmə vasitələri ilə tam təmin olunub. Ölkəmizin Fövqəladə Hallar Nazirliyinin yanğınsöndürmə qüvvələrinin əməkdaşlarından ibarət birinci qrup iyulun 30-da, ikinci qrup isə iyulun 31-də Türkiyəyə yola salınıb. Artıq üçüncü yanğınsöndürən təyyarəsi avqustun 5-də yola salınıb və bu yardımlar davam etməkdədir. Bütün bunlar bir daha Azərbaycanın Türkiyə ilə əsl qardaş, etibarlı dost olduğunu əyani şəkildə nümayiş etdirir.

44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsi bu birliyin ən yüksək zirvədə olduğunu bir daha göstərdi

Türkiyə 44 günlük Vətən müharibəsinin ilk günlərindən haqq işimizi müdafiə etdi, qəti mövqə sərgilədi, ədalət savaşımıza tərəddüdsüz siyasi-mənəvi dəstək göstərdi və bu birliyin, həmrəyliyin ən yüksək zirvədə olduğunu bir daha gördük. Eyni zamanda, iki dost, qardaş ölkə arasında mütəfəqqilik sənədinin 15 iyun - Milli Qurtuluş Günündə Qarabağımızın tacı, musiqi beşiyimiz Şuşada imzalanması dünyaya bu birliyin, həmrəyliyin gələcəyi ilə bağlı bir çox məqamları çatdırdı. Vətən müharibəsində dünyaya "Azərbaycan tək deyil" mesajını ünvanlayan Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Şuşadan "Bizim gücümüz Azərbay-

canın gücü, Azərbaycanın gücü də bizim gücümüzdür" bəyan etdi.

Və bu 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsinin Qələbə Zəfərində iki qardaş birliyi - İlham Əliyev-Rəcəb Tayyib Ərdoğan - "Bir millət, iki dövlət" birliyini nümayiş etdirdi. Dövlət başçımız bu birlikdən qürur duyduğunu söylədi: "Biz də bu qədər möhtəşəm dostumuz olduğu üçün qürurlu və şadıq".

Çünki tarix boyu Türkiyə ilə Azərbaycan arasında sarsılmaz dostluq və qardaşlıq münasibətləri hökm sürüb. Hər iki xalq istər xoş günlərdə, istərsə də çətin, ağır vaxtlarda birlik nümayiş etdirib, bir-birinin sevinc-fərəhini, kədərini bölüşüb, bir-birinin bütün səhərlər üzrə beynəlxalq aləmdə qazandığı uğurlarına sevinib, qürur hissi keçirib.

Türkiyədə meşə yanğınlarının söndürülməsində yanğınsöndürənlərimizin fədakarlıq nümayiş etdirmələri bu yaxınlığın, doğruluğun daha bir nümunəsi kimi heç vaxt unudulmayacaq. Bu, başqa cür ola da bilməz.

Axi, qardaş çətin, ağır gündə qardaşın yanında olmalı, köməyinə gəlməli, dəstək göstərməlidir. Azərbaycanın qardaşının dar gündə yanında olması da bunun bariz ifadəsidir. Və bu gün Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin "bir millət, iki dövlət" və Türkiyə Cümhuriyyətinin qurucusu Mustafa Kamal Atatürkün "Azərbaycanın sevinci bizim sevincimiz, kədəri bizim kədərimizdir" kəlamları tarixin ən dar məqamlarında, ən çətin günlərdə belə öz sözünü deyir. Azərbaycan dövləti bu çətin günlərdə Türkiyənin yanındadır və meşə yanğınlarının qarşısının alınmasına öz yardımını edir. Göründüyü kimi, biz Türkiyə ilə bir millət, iki dövlətlik, sevinci-

miz də, kədərimiz də eynidir. Azərbaycan xalqı olaraq hər zaman qardaş Türkiyənin yanındadır və bundan sonra da olacaq. Çünki Azərbaycan-Türkiyə birliyi əbədi və sarsılmazdır.

Mövlud Çavuşoğlu: "Hər zaman olduğu kimi, yanğın vaxtı da yanımızda olan Prezident İlham Əliyevə, Azərbaycanın dövlət nümayəndələrinə və qardaş xalqa çox təşəkkür edərək minnətdarlığımı çatdırmaq istəyirəm"

Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu da yanğınla bağlı danışarkən, "Hər zaman olduğu kimi, yanğın vaxtı da yanımızda olan Prezident İlham Əliyevə, Azərbaycanın dövlət nümayəndələrinə və qardaş xalqa çox təşəkkür edərək minnətdarlığımı çatdırmaq istəyirəm. Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və fəvqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydər Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə mənimlə əlaqə saxladılar və Türkiyəyə yardım göndərmək istədiklərini bildirdilər. O telefon danışığından sonra Azərbaycandan təyyarə ilə Türkiyəyə, Dəlmana yüzdən artıq yanğınsöndürmə mütəxəssisi gəldi. Qardaşlarımızın Türkiyəni düşünməsi bizi xoşbəxt edir. Bu çətin günlərdə göstərilən həmrəyliyə görə bir daha təşəkkürümü bildirirəm" söyləyib. "Azərbaycan xalqının, oradakı qardaşlarımızın Qarabağ müharibəsi dövründə qəhrəman Azərbaycan Ordusuna, əsgərinə nə cür yardım etdiyinə şəxsən özüm şahidi oldum. Azərbaycanlı qardaşlarımızla fəxr edirik. Bir millət, iki

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin strukturunun təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 24 yanvar tarixli 844 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə Fərman imzalayıb. Fərmana əsasən Şirkətin İdarə Heyəti Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etdiyi 14 (on dörd) üzvdən - Şirkətin prezidentindən, Şirkətin birinci vitse-prezidentindən və 12 vitse-prezidentdən ibarət olacaq.

* * *

Prezident İlham Əliyev K.T.Nəcəfovun Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin vitse-prezidenti təyin edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. SiA-nın məlumatına görə, sərəncama əsasən, Kənan Təhməz oğlu Nəcəfov Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin vitse-prezidenti təyin edilib.

* * *

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı digər sərəncamla Zaur Aydın oğlu Qurbanov da Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin vitse-prezidenti təyin edilib.

dövlətlik. Bu, bizə məxsus xüsusiyyətdir", - deyər Mövlud Çavuşoğlu qeyd edib.

Fatih Mətin: "Prezident İlham Əliyev başda olmaqla bütün Azərbaycan xalqına qardaş yardımı üçün təşəkkür edirik"

Türkiyənin meşə və kənd təsərrüfatı nazirinin müavini Fatih Mətin bu günlərdə Ankaranın yanında olduğuna görə rəsmi Bakıya təşəkkürünü bildirib. O qeyd edib ki, Türkiyə olaraq yanğınları aradan qaldırmaq üçün bütün imkanlar səfərbər edilib. "Bu gün Azərbaycandan gələn yanğınsöndürən qardaşlarımızla birlikdə çalışdıq. Böyük fədakarlıq göstərirlər. Prezident İlham Əliyev başda olmaqla bütün Azərbaycan xalqına qardaş yardımı üçün təşəkkür edirik", - deyər nazir müavini vurğulayıb. Bir daha şahidi olurmuş ki, müxtəlif hadisələrdə, məsələlərdə olduğu kimi, bu faciə qarşısında da Azərbaycan və Türkiyə dövlətləri, Azərbaycan və Türkiyə xalqları növbəti dəfə əsl qardaşlıq nümunəsi ortaya qoyur.

Budur, çətin günün sınağından çıxmaq. Budur - bir millət, iki dövlət münasibəti. Doğrudur, bu gün Türkiyə kimi bir güclü dövlət Azərbaycanla bir olması çox dövlətlərin qışqıncılığına səbəb olub. Ancaq bir məqamı anlamaq lazımdır ki, Azərbaycan-Türkiyə illərin sınağından çıxmış, bu birlik möhkəmlənmişdir. Bu birliyi isə heç bir qüvvə sındıra bilməz!

Dövlət başçımızın dediyi kimi: "Bütün dünyaya göstərdi ki, Türkiyə-Azərbaycan birliyi sarsılmazdır və ağır günlərdə biz bir-birimizin yanındayıq".

Bir sözlə, əminlik ki, iki qardaş ölkənin birgə səyləri nəticəsində çox qısa zamanda yanğınların qarşısı alınacaq, Türkiyə bu sınaqdan da üzüağ çıxacaq, yanğınlar türk xalqı üçün ciddi fəsadlar törətməyəcək. Türkiyənin sevinci sevincimiz, kədəri kədərimizdir. Dövlət, xalq olaraq bir daha Türkiyənin yanında olduğumuzu bəyan edir, bu kədəri bölüşürük.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

“Davamlı İnkişaf Məktəbi” layihəsi çərçivəsində “Regional inkişaf proqramlarının qeyri-neft sektorunda yaratdığı perspektivlər” mövzusunda seminar keçirilib

Avqustun 11-də Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatında partiyanın Gənclər Birliyinin “Davamlı İnkişaf Məktəbi” layihəsi çərçivəsində “Regional inkişaf proqramlarının qeyri-neft sektorunda yaratdığı perspektivlər” mövzusunda seminar keçirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamov mövzu ilə bağlı fikirlərini bölüşüb. Görüşün mövzusunun aktual olduğunu diqqətə çatdıran B.İslamov deyib ki, aparılan müzakirələr gənclərdə bu istiqamətdə yeni fikirlər formalaşdıracaq.

Tədbirdə çıxış edən YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkar-

şə obyektlərinin istifadəyə verilməsi, yeni məktəblərin tikilişi və əsaslı yenidənqurulması nəticəsində bölgələrimizin siması dəyişdi, müasirləşdi. Ötən dövr ərzində ölkəmizdə 8 hava limanı tikilib. Bu gün Azərbaycan aeroportlarının səviyyəsinə görə dünyada 11-ci yerdədir”.

Komitə sədri bildirib ki, Azərbaycanın əhalisinin təxminən 75 faizi regionlarda yaşayır. Məhz regional xarakterli Dövlət proqramlarının uğurlu icrası regionların iqtisadiyyatdakı payını mühüm dərəcədə artırıb. Bununla yanaşı, son illərdə regionlarda yeni sənaye

“The National Interest” jurnalı: Sərhəddə gərginlik Ermənistan üçün təhlükəli strategiyadır

ABS-in “The National Interest” jurnalında Baltimor Universitetinin İctimai və Beynəlxalq Münasibətlər Məktəbinin icraçı direktoru İvan Saşa Şixanın Ermənistan rəhbərliyi və 2020-ci ilin payızında darmadağın olan erməni silahlı birləşmələri tərəfindən davam etdirilən təxribat xarakterli hərəkətlər barədə “Sərhəddə gərginlik Ermənistan üçün təhlükəli strategiyadır” sərlövəli məqaləsi dərc olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə Ermənistanla Azərbaycan arasında 44 günlük müharibəyə son qoyan atəşkəs barədə Birgə Bəyannatın imzalanmasından cəmi 8 ay sonra iki qonşu dövlətlər arasında münasibətlərdə gərginliyin yenidən artdığı bildirilib. Qeyd olunub ki, dövlət sərhədində atəş səsəri davam edir.

Müəllif qeyd edir ki, ötən ilin iyulunda Ermənistanın təxribatçı əməlləri dövlət sərhədində silahlı toqquşmalara gətirib çıxardı. Nəticədə qısa müddət sonra genişmiqyaslı müharibə başladı. Məhz buna görə mövcud gərginliyi azaltmaq üçün yalnız sülhə menasız çağırışlar etmək kifayət deyil, bu, dünya liderləri tərəfindən təcili diqqət tələb edir.

Ekspert yazır ki, regional gərginliyin azaldılmasının yeganə yolu Ermənistanla Azərbaycan arasında sərhədlərin müəyyənləşdirilməsidir. Ermənistanla Azərbaycan arasında artan qarşıdurma demarkasiyanın Qafqaz bölgəsi üçün niyə bu qədər mühüm olduğunu göstərir.

Müəllif vurğulayır ki, Ermənistan 30 il ərzində işğal altında saxladığı Qarabağın azad edilməsi ilə barışmalı olacaq. Bu, baş nazir Nikol Paşinyanın hərəkətlərindən asılıdır. Paşinyan sələflərindən daha az millətçi olsa da, liberal deyil. Paşinyan müharibənin yenidən başlamasının Ermənistan üçün dağıdıcı olacağını fərqləndirir. Çünki Azərbaycan ötən illik müharibədə öz hərbi gücünü qətiyyətlə nümayiş etdirdi.

Beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhəd boyunca davam edən təxribatların böyük gərginliyə səbəb olduğunu bildiren müəllif diqqətə çatdırır ki, bu, Paşinyana Qarabağ məsələsini gündəmdə saxlamağa, erməni xalqını öz ətrafında toplayaraq ölkə ictimaiyyətinin diqqətini daxili problemlərdən yayındırmağa kömək edir. Paşinyan bilir ki, qış yaxınlaşdıqca Ermənistanda COVID-19-un yayılmasının və münaqişənin səbəb olduğu iqtisadi problemlər daha çox nəzərə çarpacaq. Buna görə də N.Paşinyan diqqəti yayındırmağa çalışır.

Müəllif hesab edir ki, indi fürsətdən istifadə edərək Azərbaycanla sülhü bərqərar etmək vaxtıdır. Ermənistan Azərbaycanla münasibətləri normalaşdırmaq və sərhədlərin demarkasiyası siyasətini yürütsə, bu, onun üçün faydalı olacaq.

lıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili görüş iştirakçılarını salamlayaraq bildirib ki, ölkəmiz öz müasir inkişafı tarixində keşməkeşli bir dövr yaşayıb. Müstəqilliyin əldə olunduğu ilk illərdə ölkənin iqtisadi potensialının olmaması, işsizliyin yüksək olması, istehsalın dayanması Azərbaycanın iqtisadi cəhətdən zəifləməsinə yol açmışdı. 1994-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu neft strategiyasının nəticəsi olaraq “Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması iqtisadi inkişafımızda yeni bir mərhələ yaratdı.

T.Mirkişili qeyd edib ki, həmin dövrdə ölkəmizə investisiya yatırmaq təşkilatları və şirkətlər məhz Ulu Öndərin təminatı ilə bu işə qoşulmuşdular. 1996-cı ildən ölkə iqtisadiyyatında mühüm sabitləşmənin başladığını diqqətə çatdıran komitə sədri 2003-cü ildən artıq qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində mühüm addımların atıldığını deyib. Onun sözlərinə görə, 2003-cü ildə ölkə prezidenti seçilən cənab İlham Əliyevin elan etdiyi ilk Dövlət Proqramı məhz regionların inkişafı ilə bağlı oldu: “Həmin dövrdə ölkəmizin qarşısında regionların inkişafı ilə bağlı mühüm çağırışlar dayanırdı. Belə ki, ölkə üzrə istehlak olunan elektrikin həcmi təxminən 50 faizə qədər idi. Eləcə də, 50 faizə yaxın ərazilərimizdə qazlaşma ilə bağlı problemlər yaşanırdı. Bununla yanaşı, həmin dövrdə məcburi köçkünlərlə bağlı mühüm çətinliklər vardı. Azərbaycan dövləti son 15 il ərzində məcburi köçkünlərin rifahının

yüksəldilməsinə 7 milyard manat vəsait xərcləyib. Beləliklə, 2004-cü ildən etibarən “Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair” Dövlət Proqramı qəbul edildi və ötən dövr ərzində bu proqram 4 mərhələdə uğurla icra edilib. Hazırda bu Dövlət Proqramının 4-cü hissəsi icra olunur. Əldə olunan nəticələr isə olduqca yüksəkdir. Məsələn, ötən dövr ərzində iqtisadiyyatımızı 3,4 dəfə artırıbmışıq. Son 16 il ərzində Azərbaycanda əmək haqqı 11, pensiya təminatı 8, kənd təsərrüfatı istehsalı 2, ölkənin ixrac potensialı isə 8 dəfə artıb. Əgər 2003-cü ildə Azərbaycanda yoxsulluq 49-50 faizə yaxın idisə, pandemiya-dan əvvəlki dövrə qədər bu rəqəm 4-5 faizə qədər azalmışdı. 2003-cü ildə 50 faizə yaxın olan işsizlik hazırda 5-6 faizə enib. Bütün bu inkişaf məhz regional inkişafa hesablanan proqramların təsiri və nəticəsində əldə olundu. Bundan başqa, regionlarda yol infrastrukturunun əsaslı şəkildə yenilənməsi, ia-

məhəllələrinin qurulması, kənd təsərrüfatının inkişafı insanların bölgələrə qayıdışında müsbət dinamika yaradıb.

“Artıq regionlarda 10 sənaye məhəlləsi, 32 böyük fermer təsərrüfatı, 43 aqropark yaradılıb ki, bu da kənd təsərrüfatının mühüm inkişafını təmin edib. Ən əsası biz bu inkişafa yeni innovativ texnologiyalara əsaslanaraq nail olmuşuq. Bu gün regional proqramların tətbiqində və icrasında innovativ texnologiyalardan, müasir yeniliklərdən olduqca geniş istifadə olunur. Nəzərə almalıyıq ki, 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra işğaldan azad edilən torpaqlarımızda aparılan yenidənqurma və bərpa prosesi də məhz innovativ yeniliklərə əsaslanır. Zəngilanda həyata keçirilən “Ağıllı kənd”, “Ağıllı şəhər” layihələri buna misaldır,” - deyə T.Mirkişili əlavə edib. Sonda tədbir iştirakçılarının çoxsaylı sualları cavablandırılıb.

Müdafiə Nazirliyi: "Ermənistan tərəfi məqsədyönlü şəkildə vəziyyətin gərginləşdirilməsi üçün təxribatlara əl atır"

2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan Respublikası Prezidenti, Rusiya Federasiyası Prezidenti və Ermənistan Baş nazirinin imzaladığı üçtərəfli Bəyanata uyğun olaraq, Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqlarının tam şəkildə Rusiya Federasiyası sülhməramlı qüvvələrinin müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərindən çıxarılması təmin olunmayıb. Bu barədə Müdafiə Nazirliyinin mətbuata açıqlamasında bildirilib.

Açıqlamada deyilir: "Son günlər ərzində Ermənistanın üçtərəfli Bəyanatı kobud şəkildə pozaraq, öz silahlı qüvvələrinin şəxsi heyətini Rusiya Federasiyası sülhməramlı qüvvələrinin müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərinə daşması, Muxarkənd, Şuşakənd məntəqələri yaxınlığında, eləcə də Kəlbəcər və Laçın rayonlarının inzibati həddlərinin şərq istiqamətindəki ərazilərdə yeni erməni postlarını qoyması halları müşahidə olunur.

Azərbaycan Ordusu tərəfindən adekvat tədbirlər görülür və bu kimi hallara imkan verilmir.

Ermənistan tərəfi məqsədyönlü şəkildə vəziyyətin gərginləşdirilməsi üçün bu kimi təxri-

batlara əl atır. Bütün bunlar Ermənistanın yeni müdafiə naziri Arşak Karapetyanın Ermənistan ordusuna bütün vasitələrdən istifadə edərək güc tətbiq etmək barədə verdiyi məsuliyyətsiz və təhrikçi əmrinin fonunda baş verir. Xatırlatmaq istədik ki, Ermənistanın sabiq müdafiə naziri David Tonayan da "yeni müharibələr, yeni ərazilər" adlandırdığı təxribatçı hərbi doktrina ilə çıxış etmişdi. Onun rüsvayçı aqibəti hər kəsə məlumdur.

Azərbaycan Ordusu tərəfindən bütün adekvat tədbirlərin görülməsi təmin olunacaqdır. Rusiya Federasiyası sülhməramlı qüvvələri üçtərəfli bəyanatın müddəalarına uyğun olaraq müvəqqəti dislokasiya

olunduqları Azərbaycan ərazilərindən Ermənistan silahlı qüvvələrinin yerləşdirilməsi hallarına son qoyulmalıdır".

YAP Zaqatala rayon təşkilatının X hesabat konfransı keçirilib

Avqustun 11-də Yeni Azərbaycan Partiyası Zaqatala rayon təşkilatının videoformatda X hesabat konfransı keçirilib. Övvəlcə Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradıcısı, ulu öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan Vətən oğullarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Konfransın gündəliyi təsdiq edildikdən sonra YAP Zaqatala rayon təşkilatının sədri Həbib Qurbanovun hesabat məruzəsi dinlənilib. Bildirib ki, rayon təşkilatının IX konfransından keçən 3 ildən artıq

müddət ərzində ölkəmizin həyatında mühüm uğurlar əldə edilib, iqtisadi, sosial və digər sahələrdə əsaslı irəliləyişlər olub, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi daha da möhkəmlənib, beynəlxalq nüfuzu xeyli artıb. Bu gün ulu öndər Heydər Əliyev ideyalarının və onun siyasi kursunun qətiyyətli davamçısı, Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri, ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevin çoxşaxəli səmərəli fəaliyyəti YAP-ın aparıcı mövqeyini daha da möhkəmləndirir.

H.Qurbanov qeyd edib ki, rayon təşkilatı 68 ərazi ilk partiya təşkilatında 6888 üzvü birləşdirir. Onlardan 4243 nəfəri qadın, 3350 nəfəri isə gənclərdir. Partiya təşkilatı qarşısında duran ən ciddi vəzifə aparılan ideoloji təbliğat işinin səmərəli qurulması, hər bir partiya üzvünün dövlətimizin, Azərbaycan Prezidentinin siyasətinin həyata keçirilməsi, müdafiə və təbliğ edilməsində fəal iştirak etməsidir.

rak etməsidir.

Sonra YAP Zaqatala rayon təşkilatının Nəzarət-Təftiş Qrupunun sədri Mirzə Hüseynov hesabat məruzəsi ilə çıxış edib.

Müzakirələr zamanı YAP Zaqatala rayon təşkilatının İdarə Heyətinin üzvü, Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Mübariz

Nazir Bekir Pakdemirli: Yanğınla mübarizədə verilən dəstəyə görə bütün azərbaycanlı qardaşlarımıza təşəkkür edirik

Meşə yanğınları ilə mücadiləmiz davam edir. Bizə yardım edən bütün dostlarımıza minnətdarıq. Ən böyük yardımı qardaşımız Azərbaycandan aldığımızı. Yanğınla mübarizədə verilən dəstəyə görə bütün azərbaycanlı qardaşlarımıza çox-çox təşəkkür edirik.

Bu fikirləri Türkiyənin kənd təsərrüfatı və meşəçilik naziri Bekir Pakdemirli Muğla Böhran Mərkəzində media mənsuqlarına açıqlamasında ifadə edib.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin "Bir millət, iki dövlət!" ifadəsini xatırladan nazir Bekir Pakdemirli Azərbaycanın yanğınla mücadiləyə verdiyi dəstəyi, canlı qüvvə və texnikanı sadalayaq vurğulayıb ki, göstərilən kömək əsl qardaşlıq nümunəsidir.

Xatırladaq ki, qardaş ölkədə tüğyan edən meşə yanğınlarının söndürülməsi üçün Azərbaycandan ümumilikdə 700-dən çox şəxsi heyət, 93 yangınsöndürmə texnikası, 1 helikopter və 1 amfibiya tipli təyyarə göndərilib. FHN-in Türkiyədəki qüvvələrinin koordinasiya ilə idarə edilməsi məqsədilə fəvqəladə hallar nazirinin müavini general-leytenant Etibar Mirzəyevin başçılığı ilə qurumun məsul vəzifəli əməkdaşlarından ibarət nümayəndə heyəti qardaş ölkədədir.

Nazir Bekir Pakdemirli jurnalistlər qarşısına general-leytenant Etibar Mirzəyev ilə birlikdə çıxıb.

Əhmədzadə, Milli Məclisin deputatı Kamilə Əliyeva, rayon təşkilatının Qadınlar Şurasının sədri Vəfa Süleymanova, Zaqatala rayon Heydər Əliyev Mərkəzinin direktoru, rayon təşkilatının Şura üzvü Fəmil Rəhimov, Uşaq, Gənclər Şahmat məktəbi Dərs hissə müdiri, rayon təşkilatının İdarə Heyətinin üzvü Tahir Məmmədov hesabat dövrü ərzində görülən işlərdən bəhs ediblər.

Konfransda çıxış edən YAP Mərkəzi Aparatının Təşkilat şöbəsinin müdiri Əhliman Tağıyev bildirib ki, Prezidentimiz, Partiyamızın sədri cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın müstəqilliyinin dönməzliyinin təmin edilməsi, ölkənin tərəqqisi, iqtisadiyyatın yüksəlişi, xalqın rifahının yaxşılaşması, 44 günlük Vətən müharibəsində əldə olunan parlaq qələbə nəticəsində ərazi bütövlüyü təmin olunan Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzunun yüksəlməsi istiqamətində ardıcıl siyasət həyata keçirilir. Bu proseslərdə YAP daim ön sırada olub. Onun sözlərinə görə, YAP üzvləri ölkəmizin daha da güclənməsi na-

minə partiyamızın Sədri, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasətin ən fəal dəstəkçiləri olmaqla, bu siyasətin uğurlarını xalq arasında geniş təbliğ etməkdədir.

YAP Zaqatala rayon təşkilatının fəaliyyətini müsbət qiymətləndirən Əhliman Tağıyev təşkilatın gələcək fəaliyyətinə uğurlar arzulayıb. Konfransda YAP Zaqatala rayon təşkilatının hesabat dövrü ərzindəki fəaliyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilib.

Azərbaycanın energetika sistemi beynəlxalq standartlar səviyyəsində

Prezident İlham Əliyev: "Elektroenergetika sahəsi hesab edirəm ki, çox böyük maraq doğurur və artıq həyat bunu təsdiqləyir"

Dünya enerji bazarında elektroenergetika sektoru xüsusi əhəmiyyət daşıyır və bu sahə investisiya tutumluluğuna görə, neft-qaz sektorundan sonra ikinci yerdə dayanır. Bir sıra Avropa ölkələrinin əsas investisiya bazarı kimi energetika daha önəmli yer tutur. Güclü enerji sistemində malik olan Azərbaycan energetikası ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi varisi Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində inkişaf etməkdə olan Azərbaycanın elektroenergetika sistemi özünün yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Hazırda dünyada pandemiyanın davam etməsinə və iqtisadi-maliyyə çətinliklərinə baxmayaraq, Azərbaycanda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə sosial infrastrukturun daha da müasirləşdirilməsi, əhalinin sosial məsələlərinin həlli istiqamətində icra olunan layihələr uğurla və ardıcıl şəkildə davam edir. Bu layihələr arasında əhalinin keyfiyyətli və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təminatı istiqamətində həyata keçirilən işlər xüsusi yer tutur. Son illərdə yeni müasir elektrik yarımstansiyalarının yaradılması, mövcudlarının əsaslı yenidən qurulması bu sahənin maddi-texniki bazasının daha da möhkəmləndirilməsində mühüm rol oynayır və nəticədə istehlakçıların etibarlı və keyfiyyətli elektrik enerjisi ilə təchiz olunmasını təmin edir.

Prezident İlham Əliyevin avqustun 6-da və 9-da əsaslı şəkildə yenidən qurulan "Suraxanı" və "Abşeron" yarımstansiyalarının açılışını etdi

Prezident İlham Əliyevin avqustun 6-da və 9-da əsaslı şəkildə yenidən qurulan "Suraxanı" və "Abşeron" yarımstansiyalarının açılışında iştirakı da dövlətimizin başçısının bu sahənin inkişafını daim diqqət mərkəzində saxlamasından xəbər verir. Xatırladaq ki, 1932-ci ildə tikilən "Suraxanı" yarımstansiyası istismar müddətini defələrlə keçmişdi və təbii ki, artan tələbatı qarşılaya bilmirdi. Məhz buna görə də, burada əsaslı şəkildə yenidənqurma işlərinin aparılması zərurəti yaranmışdı. Qeyd edək ki, obyektin layihəsində yarımstansiyanın sökülərək açıq tipli-dən qapalı tipli variantda tam yenidən qurulması nəzərdə tutulmuşdu. Beləliklə, xüsusi layihə əsasında "Suraxanı" yarımstansiyasının gərginliyi dəyişdirilərək 110/20/6 kilovoltluqdan 110/35/6 kilovoltluğa keçirildi, bununla da itkilərin azaldılmasına nail olundu. Eyni zamanda, yarımstansiyanın transformatorlarının ümumi gücü də 126 meqavolt amperədən artırıldı. Bununla da müasir avadanlığın quraşdırılması nəticəsində yarımstansiyanın istismar xərclərinin azaldılması, işçi heyətin təhlükəsiz əmək fəaliyyətinə, avadanlıqların ətraf mühitin zərərli təsirinə qorunması və yarımstansiyanın daha səmərəli fəaliyyət göstərməsi kimi məsələlər öz həllini tapdı.

"Suraxanı" yarımstansiyası Suraxanı rayonunu, Sabunçu və Xəzər rayonlarının bir hissəsini, o cümlədən bir neçə digər sosial strateji və sosial infrastruktur obyektini elektrik enerjisi ilə təchiz edəcək. Prezident İlham Əliyev tərəfindən avqustun 9-da işə salınan 500/330/220 kilovoltluq "Abşeron" yarımstansiyası haqqında bəhs etməzdən əvvəl xatırladaq ki, ötən əsrin 70-ci illərinin əvvəlindən başlayaraq ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə elektroenergetika sahəsi sürətlə inkişaf edib. Məhz həmin dövrdə ümummilli liderin təşəbbüsü və bir-başla rəhbərliyi ilə Cənubi Qafqazda ən bö-

yük istilik elektrik stansiyası olan "Azərbaycan" İES tikilib. Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasının sürətlə artan tələbatını qarşılamaq üçün bu stansiyada istehsal olunan elektrik enerjisinin Abşeron yarımadasına ötürülməsi məqsədilə ölkənin ən böyük yarımstansiyası olan 500/330/220 kilovoltluq "Abşeron" yarımstansiyasının inşasına başlanılıb.

Azərbaycan elektrik enerjisini idxal edən ölkədən ixracatçı ölkəyə çevrilib

Dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə son 18 ildə Azərbaycanda reallaşdırılan siyasət nəticəsində sosial məsələlərin həlli, o cümlədən əhalinin fasiləsiz və keyfiyyətli elektrik enerjisi ilə təminatı baxımından olduqca mühüm layihələr həyata keçirilib. Və dünyada davam edən pandemiya və iqtisadi-maliyyə çətinlikləri fonunda da uğurla icra olunması Azərbaycan dövlətinin qüdrətini nümayiş etdirməklə bərabər, ölkəmizdə sosial infrastrukturun daha da müasirləşdirilməsi üçün atılan addımların ardıcıl olduğunu göstərir.

Eyni zamanda, Prezident İlham Əliyevin dəqiq müəyyənləşdirdiyi strateji hədəflər, düşünülmüş strategiya ilə Azərbaycan elektrik enerjisini idxal edən ölkədən ixracatçı ölkəyə çevrilərək davamlı inkişafı ilə regionun lider dövləti statusuna sahib çıxıb. Dünya birliyinin etibarlı tərəfdaşı olan respublikamızın adının inkişaf etməkdə olan dövlətlər sırasında çəkilməsi isə qürurvericidir. Bu Qalib Liderimiz Prezident İlham Əliyevin yorulmaz, səmərəli fəaliyyəti ilə bağlıdır. Məhz bu siyasətin uğurlu nəticəsidir ki, hazırda Azərbaycan dünya miqyasında nadir ölkələrdəndir ki, neft, qaz, deməli, yanacaq və elektrik enerjisini ixrac edir.

Postkonflikt dövründə isə işğaldan azad edilən ərazilərdə gedən bərpa-quruculuq işləri dövlətimizin başçısının xüsusi diqqətindədir

Bu istiqamətdə görülən işlər çərçivəsində işğaldan azad olunan ərazilərdə yeni güc mərkəzlərinin yaradılması və elektrik verilişi xətlərinin çəkilməsi üzrə tədbirlər həyata keçirilir. Belə ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilən ərazilərdə bütün sahələrdə, o cümlədən elektrik enerjisinin təminatı sahəsində də geniş miqyaslı işlər görülməkdədir. Belə ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq Fərmanına uyğun olaraq "Azərişiq" ASC işğaldan azad edilmiş ərazilərdə xüsusi dövlət əhəmiyyətli binaların elektrik enerjisi ilə

təchizatının təcili təmin olunması üçün "Azərişiq Qarabağda" layihəsi çərçivəsində təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirir.

Bu barədə verilən məlumatda deyilir ki, hazırda "Azərişiq" ASC-nin əməkdaşları cəbhəboyu bölgələrdə düşmənin mülkü obyektləri hədəfə alması nəticəsində dəyən zərəri aradan qaldırır və bərpa işlərini gecəgündüz operativ şəkildə yerinə yetirirlər. İşğaldan azad olunan ərazilərdə yeni güc mərkəzlərinin yaradılması, ən müasir texnologiyalardan, elektron tipli rele mühafizəsi və avtomatika sistemlərini, məsafədən dispetçer idarəetmə sistemini tətbiq etməklə 110, 35 və 0,4 kilovoltluq şəbəkələrin yaradılması, 35 kilovoltluq özünüdaşıyan izolə olunmuş naqillərdən (ÖİN) istifadə etməklə elektrik verilişi xətlərinin çəkilməsi üzrə layihələr hazırlanıb, həmin layihələrin mərhələli şəkildə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Lakin nəzərdə tutulan layihələr yerinə yetirilənədək işğaldan azad edilmiş ərazilərdə xüsusi əhəmiyyət kəsb edən dövlət əhəmiyyətli binaların müvəqqəti elektrik təchizatının təcili təmin olunması üçün "Azərişiq Qarabağda" layihəsi çərçivəsində təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirilməsinə başlanılıb. Artıq Cəbrayıl şəhərində və Hadrut qəsəbəsində yerləşən xüsusi dövlət əhəmiyyətli binalar Horadiz yarımstansiyasından qidalanan yeni çəkilən elektrik veriliş xətti vasitəsilə elektrik enerjisi ilə təmin olunub. "Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Şuşadakı Gövhər ağa məscidini elektrik enerjisi ilə təchiz edib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Ordusunun işğaldan azad etdiyi ərazilərdə yararlı və yarsız bir çox enerji obyektləri mövcuddur ki, onlardan biri də Suqovuşanda yerləşən ümumi gücü 7,8 meqavaat olan "Suqovuşan-1" və "Suqovuşan-2" kiçik su elektrik stansiyalarıdır (KSES). Onlardan birinin gücü 4,8 meqavaat, digərinin gücü isə 3 meqavaatdır. "Azərenerji" ASC-dən bildirilib ki, erməni qəsbkarları bir çox sahələrdə olduğu kimi, bu KSES-lərə də zərər vurmağa, yararlı ehtiyat hissələrini söküb daşımağa, apara bilmədiklərini dağıtmağa macal tapsalar da, onların təmir və bərpa edilməsi mümkünsüz deyil. Belə ki, işğaldan azad edilən Suqovuşandakı su elektrik stansiyalarının maşın zalı, aqreqatları, generatorları, o cümlədən idarəetmə mərkəzinin binası, panellər, avadanlıqlar, yarımstansiyanın gərginlik və cərəyan transformatorları, açarlar, ayrıclar zədələnib və ya sıradan çıxıb.

Hazırda KSES-lərə dəymiş ziyan hesablanıb və bərpa edilməsi üçün layihələndirmə işləri həyata keçirilib. Layihəyə əsasən, işlər 3 ay müddətində həyata keçirilərək elektrik stansiyaları istismara veriləcək. Qarabağ

Türkiyə səfiri: "Bu dəstəyə görə bütün qardaşlarımıza təşəkkür edirəm"

4 gün ərzində Azərbaycanın hər cür dəstəyini gördük. İlk növbədə Prezident İlham Əliyevə dəstəyinə görə təşəkkürümüzü bildiririk. SiA-nın məlumatına görə, bunu Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Cahit Bağcı deyib. Səfir bildirib ki, Türkiyədə yanğın başlayanda ilk dəqiqələrdən Azərbaycan öz dəstəyini göstərdi, yardımlarını göndərdi. Azərbaycanlı yanğınsöndürənlər əllərindən gələnləri edirlər:

"Bu gün Türkiyə bayrağı da dəstək məqsədilə Heydər Əliyev Mərkəzində dalgalandırılmaqdadır. Bu da öz növbəsində, Azərbaycanın növbəti dəstəyidir. Bu dəstəyə görə bütün qardaşlarımıza təşəkkür edirəm".

Əl-Şərqavi: "Dağıdılmış qəbirlər onu göstərir ki, ermənilərdə insanlıq hissi qalmayıb"

Mən Cəbrayıl da dağıdılmış qəbirlərdən dəhşətə gəlirəm. Dağıdılmış qəbirlər, insan sümüklərinin çıxarılması onu göstərir ki, ermənilərdə insanlıq hissi qalmayıb. Bu fikir-

ləri AZƏRTAC-a açıqlamasında misirli tədqiqatçı Əhməd Abdulvahab Əl-Şərqavi deyib. O qeyd edib ki, 20 il ərzində dünyanın müxtəlif bölgələrində vandalizmə dair araşdırmalar aparmasına baxmayaraq, erməni işğalçıların törətdiyi vəhşiliklərə heç yerdə rast gəlməyib. "Buradakı dağıntılar əsl barbarlıqdır və erməni terrorçularının əsl siyasını göstərir. Ermənilər təkəcə Azərbaycan ərazisində deyil, eyni zamanda, Şərqi Anadoluda türklərə qarşı bu cür barbarlıq aktları törədiblər. Bu olanlar onların əsl siyasını göstərir".

və ətraf regionların enerji üzrə dəqiq potensialının müəyyənləşdirilməsi üçün addımlar atılacaq. Energetika Nazirliyindən verilən məlumata görə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpaolunan enerji üzrə böyük potensiala malik olan rayonlar ayrı-ayrılıqda nəzərdən keçirilib, həmin rayonlarda külək və günəş enerjisi üzrə dəqiq potensialın müəyyən edilməsi üçün ölçü müşahidə stansiyalarının quraşdırılması, texniki imkanların və iqtisadi səmərəliliyin qiymətləndirilməsi üzrə görülməli işlərlə bağlı təkliflər irəli sürülüb. İlkin olaraq Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı, Zəngilan, Cəbrayıl, Füzuli rayonlarının ərazisində yüksək günəş enerjisi potensialına malik ümumi sahəsi 14 min 427 hektar olan 8 potensial ərazi seçilib. Daha sonra Kəlbəcər və Laçın rayonlarının külək enerjisi resursları nəzərdən keçirilib. Bildirilib ki, Qarabağın dağlıq ərazilərində külək enerjisinin potensialı 500 meqavatdan yüksək qiymətləndirilir. Həmçinin, Azərbaycanda 25 faiz yerli su ehtiyatlarının Qarabağda formalaşdığı nəzərə alınmaqla, Tərtər, Bazarçay, Həkəri kimi əsas çaylar və onların qollarından elektrik enerjisi istehsalı məqsədi ilə istifadə perspektivləri də nəzərdən keçirilib. Bildirilib ki, Tərtər, Laçın və Kəlbəcər rayonlarının ərazisində yerləşən kiçik su elektrik stansiyalarında təmir-bərpa işlərinə başlamaq üçün hazırlıq işləri görülür. Bir sözlə, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə gur işqlarımız yanacaq, hər yan nura qərqlənəcək, energetiklərin hünəri, fədakar əməyi ilə göstərilən enerji xidməti dünya standartları səviyyəsinə qaldırılacaqdır.

R.KAMALQIZI

Azərbaycan İrana nota verdi!

11 avqust 2021-ci il tarixində İran İslam Respublikasının ölkəmizdəki səfiri XİN-ə dəvət olub. XİN-dən SiA-ya verilən məlu-

matə görə, görüşdə səfirin diqqəti İran İslam Respublikasına məxsus yük avtomobillərinin Qarabağa qanunsuz səfər etməsi ilə bağlı aşkar edilmiş arzuolunmaz faktlara cəlb

edilib və bununla bağlı qarşı tərəfə nota təqdim edilib.

Notada son dövrlər dost İran İslam Respublikasına məxsus müxtəlif təyinatlı avtomobillərinin davamlı olaraq rəsmi Bakının icazəsi olmadan Azərbaycanın Qara-

bağ bölgəsinə giriş-çıxış etməsi ilə bağlı narazılığımız ifadə olunub. Bir müddət öncə İran tərəfinə şifahi şəkildə çatdırılmış narazılığımız, görüş zamanı bir daha İran səfirinin qarşısında qaldırılıb.

Görüş zamanı, bu kimi nara-

hatlıq doğuran və iki ölkə arasında mövcud yaxın dostluq və tərəfdaşlıq münasibətlərinin ruhuna uyğun gəlməyən hallara son qoyulması istiqamətində İranın yeni administrasiyası tərəfindən əməli addımların atılacağı qeyd olunub.

Yeni Azərbaycan Partiyası Şəki şəhər təşkilatının IX hesabat konfransı keçirilib

Avqustun 11-də Yeni Azərbaycan Partiyası Şəki şəhər təşkilatının videoformatda IX hesabat konfransı keçirilib. Əvvəlcə müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradıcısı, ümummilli lider Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhidlik zirvəsinə

fəri qadınlar, 4160 nəfəri isə gənclərdir. Təşkilatın VIII konfransından bu günədək sıralarına 564 nəfər üzv qəbul edilib ki, onlardan 318 nəfəri qadınlar, 278 nəfəri isə gənclərdir.

ucalan Vətən oğullarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Konfransın gündəliyi təsdiqləndikdən sonra YAP Şəki şəhər təşkilatının sədri Həsən Həsənov hesabat məruzəsi ilə çıxış edib. H.Həsənov qeyd edib ki, ulu öndər Heydər Əliyevin "Yeni Azərbaycan Partiyası dünyanın, bu günün və gələcəyin partiyasıdır" tezisi bütün dövrlər üçün öz aktuallığını qorumaqla yanaşı, partiyanın gələcək inkişaf yoluna işıq salır. Yeni Azərbaycan Partiyası cəmiyyətimizdə böyük nüfuzə malik olan partiyadır. Son 18 ildə ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun ölkə Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Səd-

Əliyevin ətrafında sıx birləşərək yeni reallıqların həyata keçirilməsi istiqamətində fəaliyyətimizi müasir tələblərə uyğun qurmaqla, partiya Nizamnaməsindən irəli gələn vəzifələri bundan sonra da yüksək səviyyədə yerinə yetirəcəyik.

Sonra YAP Şəki şəhər təşkilatının Nəzarət-Təftiş Qrupunun sədri Sadiq Yusifovun hesabat məruzəsi dinlənilib.

Müzakirələr zamanı çıxış edən YAP Şəki şəhər təşkilatının İdarə Heyətinin üzvü, Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Usubov, Yeni Azərbaycan Partiyasının Təftiş Komissiyasının üzvü, şəhər təşkilatının sədr müavini,

Milli Məclisin deputatı Vüqar İskəndərov, şəhər təşkilatının İdarə Heyətinin üzvü, partiya veteranı Firqət Məmmədov, təşkilatın Şura üzvü Qabil Qədimov, partiyanın gənc fəal üzvü və könüllü Hülya Qədərbəyova hesabat dövründə görülən işlərdən bəhs ediblər.

Konfransda çıxış edən YAP Mərkəzi Aparatının Təşkilat şöbəsinin müdiri Əhliman Tağıyev bildirib ki, 29 il şərəfli yol keçən, bütün çətinliklərdən uğurla çıxan Yeni Azərbaycan Partiyasını qarşıdakı illərdə daha möhtəşəm nailiyyətlər gözləyir. YAP öz Programını daim yeniləyir, populist vədlərdən uzaq olduğunu davamlı uğurları ilə təsdiqləyir. Yeni Azərbaycan Partiyasının güc mənbəyi yaradıcısı olduğu ümummilli lider Heydər Əliyevin zəngin irsi və son 18 ildə bu siyasəti uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin təkmil islahatları, gələcəyə daha böyük inamla addımlamağa əsas verən inkişaf strategiyamızdır.

Dünyaya səslən, harda yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlıyı qururlandıran Zəfərimizin yaratdığı reallıqların gerçəkləşməsində Yeni Azərbaycan Partiyasının rolundan bəhs edən Ə.Tağıyev YAP Şəki şəhər təşkilatına gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Konfransda YAP Şəki şəhər təşkilatının hesabat dövrü ərzindəki fəaliyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilib.

Xankəndinin taleyi necə olacaq?

“Qarabağdan yenə həyəcanverici xəbərlər gəlir. Rusiya Ermənistan Qarabağa erməni hərbiçilərinin keçidində şərait yaradır. Bu faktı sübut edə biləcək görüntülər də var. Ermənistan hakimiyyətinin sülh sazişinin və sərəhdin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə delimitasiya və demarkasiya danışıqlarından imtina siyasətinin arxasında da Rusiyadakı siyasi və hərbi mərkəzlərin dəst-xətti hiss olunur, yoxsa rəsmi İrəvan Ermənistan üçün ağır nəticələnən müharibədən sonra bizə yenə dil uzatmazdı. Erməni tərəfini arxayanlaşdırın mərkəzlər var”. Məsələ barədə eyni zamanda "Atlas" araşdırmalar mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu qeyd edib.

"Biz nə istəyirik? Birincisi, Rusiya hərbiçiləri 4 ildən sonra Qarabağı tərk etsinlər. İkincisi, Qarabağda Azərbaycan qanunları ilə yaşamaq istəməyən erməni qalması və Xankəndi ətrafı ilə birgə nəzarətimizə keçsin ki, bununla 200 illik problemə son nöqtəni qoyaq", - politoloq bildirib.

Onun sözlərinə görə, bu proses hədəflərimizə çatmaq planlarımızdan və onları necə yerinə yetirməyimizdən asılıdır: "Müharibədən sonrakı dönmə "ağıl oyunları" da adlandırmaq olar. Birinci mərhələdə hərbi yolla məsələnin böyük qismini həll etdik, problem qalan hissəsini isə hərbi-siyasi-diplomatik, o cümlədən "ağıllı layihələr" in köməyi ilə həll etməliyik. Qarabağda ağıllı kəndlər və ağıllı qəsəbələr salırıqsa, Qarabağın tamamina nəzarəti bərpa etmək üçün niyə ağıllı layihələr üzərində düşünməyək? Azərbaycan torpaqlarının işğalı dövründə Qarabağda təxminən 100 min erməni yaşayırdı, indi bunun sayı ən azı 4 dəfə azalıb, ancaq məsələnin bizim xeyrimizə tam həlli üçün bu sayı ikirəqəmliyə çevirmək lazımdır. Hələ ki, proses öz axarıyla bizim üçün müsbət istiqamətdə cərəyan edir. Ancaq Rusiya və dünyadakı erməni lobbisi əlindən gələni edəcək ki, Qarabağdakı ermənilərin sayı minimuma enməsin.

Bunun üçün onlar əllərindən gələni edəcəklər. Qarabağda evlər tikəcəklər, pulsuz heyvanlar paylayacaqlar, kreditlər hazırlayacaqlar. Bizim üçün bunun tam tərsini etməliyik. Qarşımızda Rusiya, Ermənistan, bir qisim Qərb ölkəsi və erməni lobbisi var. Ancaq proseslər bizim ərazimizdə getdiyindən qarşı tərəf öz gücündən istifadə edə bilmə-

yəcək. Onların planlarını pozmaq və öz məqsədimiz diktə etmək imkanımız var".

Azərbaycan birbaşa Ermənistan hökuməti və Qarabağın erməni əhalisiylə mümkün qədər tez bir zamanda sülhə və barışıqna nail olmaq üçün addımlar atmağı planlaşdırır. Azərbaycan hazırda öz nəzarəti altında olmayan ərazilərin "iqtisadi inkişafına nail ola bilmir, lakin bu o demək deyil ki, bunu gələcək məqsəd kimi görmür". Millət vəkili Rəşad Musabəyov Xankəndinin iqtisadi zonalarına aid olunmasını şərh edərkən belə deyib.

"Bütün Azərbaycan ərazisinə nəzarəti Azərbaycan özü həyata keçirməlidir və bizim 5 ildən sonra burada Rusiya sülhməramlılarını görmək barədə heç bir istəyimiz yoxdur," - deyə Musabəyov bildirib.

Türkiyə Prezidenti Erdoğan işğaldan azad olunmuş Şuşa şəhərinə Azərbaycan Prezidenti ilə gedərkən aralarında belə bir söhbət oldu: cənab Erdoğan "Xankəndi istiqamətinə işarə edərək otel oradamı" deyə cənab Əliyevdən soruşdu. O isə gülərək, "yox, orda yox, amma orda da olacaq" - deyə cavab verdi.

Xankəndidə belə bir otel üçün isə hər iki tərəfin bir-birinə etimadı lazımdır. Ancaq bunu Qarabağda yaşayan erməni əhali istəyəcəkmi? Bunu təmin etmək kimin üzərinə düşür? Paşinyan hökuməti bunu edə biləcək təsire malik kimi görünmür. Seçkilərdə gələcəkdən sonra Qarabağ separatçıları lideri, Azərbaycan Baş Prokurorluğunun 2-ci Qarabağ Müharibəsindən sonra barəsində axtarış elan etdiyi Arayik Arutyunyan Paşinyanın yanında göründüyü üçün Xankəndidə onun əleyhinə etiraz mitingləri keçirildi. Belə ki, öz ölkəsində söz sahibi olmayan birindən belə bir addım gözləmək olmaz. Rusiya mediasındakı xəbərlərdən belə nəticəyə gəlmək olar ki, Qarabağda ermənilər hazırda daha çox Rusiyaya etibar etdiklərini və hətta Rusiya pasportu almaq istədiklərini söyləyirlər.

Zərdüş Quluzadə

ri İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi ilə həm ölkəmizin, həm də partiyamızın həyatında yeni mərhələnin əsası qoyulub.

H.Həsənov vurğulayıb ki, YAP Şəki şəhər təşkilatı hazırda 110 ilk ərazi partiya təşkilatında 11245 üzv birləşdirir. Partiya üzvlərinin 5867 nə-

12 avqust Beynəlxalq Gənclər Günüdür

Yüksək intellektli, milli ruhlu gənclərimiz sabahımızdır

Gənclik yeni nəfəs, yeni ruhdur. Yeni düşüncə və yeni baxışdır. Müasir dövrün gəncliyi sabaha olan inamdır. Gənclik sağlam düşüncə ilə yenilikləri qavrayaraq, yeni bir qüvvə ilə sabaha, gələcəyə doğru addımlayır. Bu gənci belə mütəşəkkil edən ona gösətilən diqqət və qayğıdır. Milli maraqlara və milli dəyərlərə əsaslanan, beynəlxalq təcrübəni nəzərə alan Azərbaycan dövlətinin gənclər siyasətinin nəticəsi olaraq bir sıra mühüm nəticələr əldə edilib. Həyatın bütün sahələrində gənclərin fəallığı, təşəbbüskarlığı, irimiqyaslı layihələrin icrasında və idarəetmədə rolu artıb, vətənpərvərlik ruhu və vətəndaşlıq mövqeyi möhkəmlənib, könüllülük hərəkəti genişləniib. Bu gün 12 avqust Beynəlxalq Gənclər Günü kimi qeyd olunur. Bu günün elan olunması beynəlxalq aləmdə gənclərə göstərilən diqqətin bir nümunəsidir. 1998-ci il avqustun 8-dən 12-dək Lissabonda gənclərlə iş üzrə nazirlərin iştirakı ilə keçirilən beynəlxalq konfransda hər il avqustun 12-nin dünyada Gənclər Günü kimi qeyd olunması qərara alınıb. Dünya ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da Beynəlxalq Gənclər Günü qeyd olunur.

böyük önəm verildiyinin daha bir təzahürü kimi qiymətləndirilir. "Dövlət-gənclər siyasəti haqqında" Fərman çox geniş spektri - gənclərin təhsili, tərbiyəsi, sağlamlığı, intellektual və mənəvi inkişafı, respublikanın ictimai-siyasi və mədəni həyatında iştirakı ilə bağlı məsələləri əhatə edir. Ulu Öndər Heydər Əliyev çıxışlarının birində üzünü gənclərə tutaraq demişdir: "Biz müstəqil Azərbaycanın taleyini gələcəkdə sizə tapşıracağıq. Ona görə də Azərbaycanı, Azərbaycan dövlətini yaşatmaq, inkişaf etdirmək üçün hazır olun!"

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin uzaqgörənliklə formalaşdırdığı gənclər siyasəti bu gün yeni mərhələyə qədəm qoyub. "Bugünkü gənc sabah ölkəmizi idarə edəcəkdir"- deyən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə görülən işlərin amalında gənclərin ölkənin uğurlu inkişafına istiqamətləndirə biləcək potensialın yaradılması dayanır. Son 17 ildə görülən işlərə baxsaq, yüksək intellektual bacarıqlara malik olan və ölkənin ictimai-siyasi həyatında aktiv şəkildə fəaliyyət göstərən gənclər ordusunun formalaşdığını görmüş olarıq. Hazırda gənclər dövlət idarəçiliyi, iqtisadiyyat, mədəniyyət, idman və digər sahələrdə uğurla çalışır, ölkəmizi şərəflə və yüksək səviyyədə təmsil edirlər. Qürurla demək olar ki, bu gün Azərbaycan gəncliyi üzərinə götürdüyü şərəfli vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gəlməyi bacarır. Dövlət başçısı gəncləri aparıcı qüvvəyə çevirmək və onların sosial-iqtisadi problemlərinin həllini təmin etmək məqsədilə 2005-2009-cu illəri əhatə edən Dövlət Proqramını, 2005-ci ildə gənc ailələrə güzəştli ipoteka kreditinin verilməsi barədə imzaladığı Fərman Azərbaycan dövlətinin gənclərə göstərdiyi qayğıını özündə təcəssüm etdirir. Gənclər arasında vətənpərvərlik işinin gücləndirilməsi, onların ahəngdar inkişafı və asudə vaxtının təşkili və s. məqsədilə "Gənclər Evi" sosial xidmət müəssisələri şəbəkəsinin yaradılması da elə gənclərə dövlət qayğısıdır. İlk "Gənclər Evi" 2006-cı ildə Ağsu rayonunda fəaliyyətə başlasa da, bu gün onların sayı 30-dan artıqdır. 2005-2009-cu və 2011-2015-ci illəri əhatə edən "Azərbaycan gəncliyi" dövlət proqramlarının uğurla həyata keçirilməsi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondunun yaradılması, bilikli, peşəkar, istedadlı gənclərin dəstəklənməsi üçün Prezident Mükafatının təsis edilməsi, gənclərin hərtərəfli inkişafını stimullaşdırmışdır.

"MƏN ÇOX ŞADAM Kİ, SON İLLƏR ƏRZİNDƏ AZƏRBAYCANDA VƏTƏNPƏRVƏR, GÜCLÜ, MİLLİ RUHDA TƏRBIYƏ ALMIŞ GƏNC NƏSİL YETİŞİB"

Bu gün Azərbaycan gəncliyi nəinki ölkədə, hətta xaricdə belə yüksək intellektə, gücə malik olduğunu əməli fəaliyyətində göstərir. Hər bir əlamətdar gündə yaşadıkları ölkənin küçələrində Azərbaycan bayrağını ucaldırlar. Azərbaycan gəncliyi öz yerini tapmaq, dövlətimizin inkişafına töhfəsini vermək istiqamətində ciddi uğurlar əldə edib. Son illər gənclər qarşısında qoyulan bütün məsuliyyətli işlər gənclər tərəfindən yüksək səviyyədə həyata keçirilir. Qazanılan uğurlar, bir daha onu sübut edir ki, hər bir gənc ölkə qarşısında qoyulan böyük məqsədi və məsuliyyəti dərk edir. Buna sübut olaraq gənc idmançılarımızın qələbələrini, gənc siyasətçilərimizin uğurlarını, gənc əsgərlərimizin qəhrəmancasına Vətən qarşısında xidmətlərini və digər sahələri nümunə çəkmək olar. 44 günlük Vətən müharibəsində gənclərimiz vətənpərvərlik nümayiş etdirdilər. Elə bir vətənpərvərlik ki, bütün dünya bunu görmüş oldu.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində vurğuladığı kimi, "Mən çox şadam ki, son illər ərzində Azərbaycanda vətənpərvər, güclü, milli ruhda tərbiyə almış gənc nəsil yetişib". Dövlət başçısı onu da bildirib ki, on yeddi ildir ki, mən Azərbaycanın rəhbəriyəm: "Bu illər ərzində yetişən insanlar bu torpaqları azad etdilər. Bütün nəsilərdən olan vətəndaşlarımızın bu Qələbədə böyük zəhməti var, payı var. Ancaq onu da bildirməliyəm ki, əsas yükü, əsas vəzifəni gənc nəsil yerinə yetirdi. 2003-cü ildə 10 yaşı, 15 yaşı olanların bu gün 27-32 yaşı var. Onların məhz vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə alması, düşmənə nifrət hissi bizi Qələbəyə apardı və Azərbaycan tarixi ədalətli bərpa etdi."

Azərbaycanın mərd oğulları şəhidlik zirvəsinə yüksəldilər. Bu torpağın qazisi oldular. Bu gün Azərbaycan belə oğulları ilə qürurlanıb, fəxr edir. Cənab Prezidentin vurğuladığı kimi, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin əbədi və əzəli olmasını qorumaq və saxlamaq üçün gənclər yaxşı təhsil almalı, çox çalışmalı, peşələrinə yaxşı yiyələnəli, vətənpərvər olmalıdırlar. Bu günün gənci bu məsuliyyəti dərk edir və sabaha doğru inamla addımlayır.

Zümrüd BAYRAMOVA

"HƏR BİR AZƏRBAYCAN GƏNCİ HƏR ŞEYDƏN ÇOX, HƏR ŞEYDƏN ARTIQ MÜSTƏQİL AZƏRBAYCANIN BU GÜNÜ, GƏLƏCƏYİ HAQQINDA DÜŞÜNMƏLİDİR"

Bu gün Azərbaycan gəncliyinin səsi, sədası beynəlxalq aləmdən eşidilir. Müasir həyatımızda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkəmizdə uğurla davam etdirilən dövlət gənclər siyasəti, məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin gənclər siyasətinin məntiqi davamıdır. Ayrı-ayrı dövlət orqanlarının gənclərlə iş sahəsindəki fəaliyyətini əlaqələndirmək məqsədilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin Sərəncamı ilə 1994-cü ildə yaradılmış Gənclər və İdman Nazirliyi dövlət-gənclər siyasətinin istiqamətlərini müəyyənləşdirərək, uğurla həyata keçirməyə başlamışdır. Ümummilli Liderin 1995-ci ildə irəli sürdüyü Gənclər Forumu ilə bağlı təşəbbüsündən sonra 1996-cı ildən başlaya-

raq, hər il Azərbaycan gənclərinin forumları keçirilib. 1996-cı il fevralın 2-də keçirilən I Forumda Dahi Öndər Heydər Əliyev gənclər qarşısında tarixi bir vəzifə qoydu: "Hər bir Azərbaycan gənci hər şeydən çox, hər şeydən artıq müstəqil Azərbaycanın bu günü, gələcəyi haqqında düşünməlidir".

"BİZ MÜSTƏQİL AZƏRBAYCANIN TALEYİNİ GƏLƏCƏKDƏ SİZƏ TAPŞIRACAĞIQ"

Ulu Öndər Heydər Əliyev I Forumdan sonra gənclərlə aparılan işin nəzərəcarpa-cıq dərəcədə canlandığını nəzərə alaraq, 1997-ci ildə imzaladığı Sərəncamla tədbirin keçirildiyi günü - fevralın 2-ni Azərbaycan Gənclər Günü elan etmişdir. 1999-cu ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən imzalanan "Dövlət-Gənclər Siyasəti haqqında" Fərman bu sahəyə dövlət səviyyəsində

Uşaqların qorxularını necə an

Validəylər uşaqlarının çox şeydən qorxdularından narahat ola bilərlər. Uşaqlarımızın zaman-zaman qorxu yaşaması, nədənsə qorxması olduqca normaldır. Həyatı yaşadıkları zaman qarşılaşdıqları yeni vəziyyətlər onlar üçün qorxulu ola bilər. Validəylərin bu müddətdə öz duyğularını dərk etmələri uşaqlarının təhlükəsiz hiss etmələrinə kömək edəcək. SiA məsələ ilə bağlı araşdırma aparıb.

Eyni yaşda olan uşaqlar bənzər qorxular yaşaya bilər

Uşaqların qorxuları inkişaf mərhələlərinə görə dəyişir. Bəzi qorxuların müəyyən bir yaşda ortaya çıxması olduqca adi və normal haldır. Körpələr 8-9 aylıq olanda daim ətraflarında olan insanları tanıyırlar, amma yeni insanlar onları qorxuda bilər. 4-6 yaş arası uşaqlar təsəvvürlərini inkişaf etdirməyə başlayırlar. Buna görə də canavarlardan, qaranlıqdan və göy gurultusu kimi səslərdən qorxa bilərlər. Məktəb yaşlı uşaqlar real həyatda təhlükələrdən qorxmağa başlaya bilərlər. Bu qorxular bəzən sevilen birinin ölümü ehtimalı olsa da, bəzən təbii fəlakətlər ola bilər.

Bu hallarda analar nə etməlidir?

Uşağınızın neçə yaşında olmasından asılı olmayaraq, hiss etdiyi duyğulara hörmətlə yanaşmaq üçün diqqətli olun. Övladlarınızın yaşadığı qorxuları əskik etməyin və onları ciddiyyə alın, lağ etməyin. "Qorxacaq bir şey yoxdur" ifadəsini istifadə etməmək üçün diqqətli olun. Unutmayın ki, sizin üçün olmasa da, uşağınız üçün qorxacaq bir şey ola bilər. İnkişaf səviyyəsinə görə qorxularına baxmağa çalışın. Qorxularını aradan qaldırmaq üçün ona vaxt lazım olduğunu düşünün. Onu cəsarətli olmağa məcbur etməyin. Uşaqlarınızla qorxuları barədə danışın. Bu söhbəti uşağınızın rahat və sakit olduğu bir vaxta təyin edin. Hisslərini anlamağa çalışın. Onunla birlikdə olduğunuzu ifadə edin. Bir çox uşağın oxşar qorxu ilə qarşılaşa biləcəyini qeyd edin. Yalnızlığını hiss etməsinin qarşısını belə ala bilərsiniz. Qorxusunu aradan qaldırmaq üçün atılan və atıla biləcək addımlardan danışın. Uşaqların gün ərzində izlədiyi və məruz qaldığı şəkilləri nəzərdən keçirin. Yaşa uyğun olmayan hər hansı bir məzmunu məruz qalmamaq üçün tədbir alın. Nağıllardan və oyunun gücündən yararlanın.

Mütəxəssisdən nə zaman

yardım almalıyıq?

Uşağınızın qorxuları sizin dəstəyinizə baxmayaraq aradan qalxmazsa və buna görə də normal həyatında etdiyi işləri davam etdirməkdə çətinlik çəkirsə mütəxəssisdən dəstək ala bilərsiniz.

Qorxu nəticəsində uşaqlarda hansı travmalar yarana bilər?

Travma təkcə böyüklərə deyil, uşaqlara da şok edici və dağıdıcı təsir göstərir. Böyüklər kimi, uşaqlar da travma ilə mübarizə aparmaqda çətinlik çəkirlər və bu səbəbdən ailənin, mütəxəssislərin və cəmiyyətin dəstəyi onların həyatında çox əhəmiyyətli bir yerə sahibdir. Çünki travma prosesində həm mütəxəssis dəstəyi, həm də sosial dəstək almaq çox vacibdir.

Travma növləri

"Anormal hadisələrə normal reaksiya" olaraq təyin olunan travmaya səbəb olan bir çox faktor var. Bəziləri müharibə, qətl və şiddət, digərləri isə insan nəzarəti xaricində inkişaf edən təbii fəlakətlərdir.

- Cinsi travmalar (təcavüz və s.).
- İtkilərlə əlaqəli travmalar (insan, heyvan, münasibət itkisi və s.).
- Duyğusal şiddətlə əlaqəli travmalar (laqeydlik, təhqir, sataşma, söyüş və s.).
- Validəyn münasibətləri ilə əlaqədar travmalar (həddindən artıq maraqlanan valideyn, çox biganə valideyn, dominant-passiv valideyn, ayrı-seçkilik, cəza, təhqir, təzyiq və s.).
- Fiziki zorakılıqla əlaqəli travmalar (valideyndən, həmyaşından, ağsaqqalından şiddət görmə və ya şahidlik)
- Fiziki və psixoloji xəstəliklərlə əlaqəli travmalar (uzun müddətli və ağır xəstəliklər, cərrahiyyə, ölümcül xəstəliklər, xəstəxanadakı mühit, spirt və s.).
- Məktəbdə yaşanan travmalar (müəllimlər, həmyaşıdları və ya yaşlı şagirdlər tərə-

findən fiziki, emosional, cinsi zorakılığa məruz qalma, cəza, laqeydlik və s.).

- Münasibətlərlə əlaqədar travmalar (aldadılma, boşanma, şiddət, alçalma, laqeydlik və s.).

- Həyat dəyişikliyi ilə əlaqədar travmalar (boşanma və ayrılma, iflas, işdən çıxarılma, maddi itkilər, tez-tez bir yerdən başqa yerə köçmək və s.).

- Təbii hadisələr və fəlakətlər (sel, zəlzələ, yanğın və s.).

- Digər travmalar (həbs, abort, cinsi azlıqların müalicəsi, boğulma və s.).

Bir araşdırmaya görə, 2-5 yaş qrupundakı uşaqların travmatik bir hadisəyə məruz qalma riski 52.5%-dir.

Kiçik yaşlarda yaşanan travma niyə vacibdir?

Kiçik yaş qrupunda yaşanan travmatik hadisələr uşaqların duyğularına böyük təsir göstərir. Məsələn, 0-6 yaş qrupundakı uşaqlarda qışqırıq və ya partlayış səsləri, qorxulu görüntülər, qorxulu və qəfil hərəkətlər, kabuslar, fərqli qorxular və ya travma hadisəsinin əks olunması kimi özünü göstərir. Kiçik yaşlı uşaqlar təhlükəni hiss etməkdə və özünü qorumaqda digər yaş qruplarına nisbətən daha zəifdirlər. 0-6 yaşlı uşaqlar cəhşətli hadisələrin qarşısını ala bilmədikləri və nəticələrini dəyişdirə bilmədikləri üçün özlərini və valideynlərini günahlandırırlar. Böyük uşaqlardan fərqli olaraq, 0-6 yaşlı uşaqlar qorxularını, həyəcanlarını və çaresizliklərini sözlə ifadə edə bilmirlər. Azyaşlı uşaqlar emosional və fiziki olaraq böyüklərin himayəsinə və dəstəyinə ehtiyac duyurlar.

Travma alan uşaq hansı reaksiyalar/simptomları göstərə bilər?

Travma almış uşaqların reaksiyalarını psixoloji və fizioloji cavab olaraq dörd qrupda araşdırmaq mümkündür.

- idrak cavabları
 - zəif şifahi ifadə
 - yaddaş problemləri
 - konsentrasiya pozğunluqları və diqqət problemləri
 - öyrənmə problemləri
 - zəif bacarıq inkişafı
 - dəfələrlə ağla gələn görüntülər
 - təkrarlanan fikirlər
 - davranış cavabları
 - müsbət və ya mənfi davranışlarla diqqəti cəlb etmə
 - qıcıqlanma
 - sosial vəziyyətlərdə narahatlıq doğuran davranış
 - sui-istifadə və ya travma təqlidi
 - həddindən artıq ağlamaq və ya qışqırmaq
 - tez qorxma
 - ailə problemləri
 - dost qazanmaqda və ya insanlara güvənməkdə problemlər
 - yetkinlərdən travmanı xatırlatmaq qorxusu
 - qəzəbli, qorxaq və ya kobud davranış
 - həyəcan, kədər və əsəbilik
 - həddindən artıq səssizlik
 - introversiya, çəkinmə
 - özünə inamın itirilməsi, özünə qarşı hörmətsizlik
 - valideynlərdən ayrılma qorxusu, həsrət
- Uşaqların belə vaxtlarda valideynlərinə

yaxın olmaq, valideynlərin də övladlarının yanında olmasını istəmələri normal haldır. Bu stres dövründə uşaqlar daha kiçik yaşlarında etdikləri davranışlara (yataq islatmaq, anaya yapışmaq, baş barmağını ömmək, dirnaq yemək) qayıda bilərlər. Bu cür davranışların qısa müddətə görünməsi normaldır. Validəylərin bu davranışlar qarşısında həddindən artıq reaksiyası bu vəziyyətin uzun müddət davam etməsinə səbəb ola bilər.

Psixoloji reaksiyalar

- Şok
- Qorxu
- Yas
- Qəzəb
- Günah, utanc
- Ümitsizlik

Fizioloji reaksiyalar

- İştahsızlıq və ya iştahın artması. Həzm sistemi problemləri
 - Baş ağrısı, sinə ağrısı
 - Ürək yanması və ya ürəkbulanma
 - Ürək döyünməsi, ürəkətmə, psixosomatik pozğunluqlar
 - Səs-küyə həssaslıq
 - Daimi yorğunluq vəziyyəti
 - Nəfəs darlığı və asanlıqla xəstələnmək
- Məsələ ilə bağlı jurnalist, sosial ekspert Rövşən Rəsulov da münasibət bildirib:

"Böyüklərin üzərinə düşən məsuliyyətlərdən biri də uşaqların daxili psixoloji vəziyyətlərini müəyyən etməkdir. Çünki uşaqlar - istər təzə dil açan və ətraf mühitə təzə-təzə alışmağa başlayanlar, istərsə də həmin yaşdan böyük olanlar öz hissələrini geniş şəkildə izah etmək qabiliyyətinə malik olmur, bu da anlaşılan və təbii prosesdir".

Onun sözlərinə görə, uşaqlar daha çox sevinc hissələrini rahat olaraq izah edə bilərlər, qorxu hissələrində isə əksinə - özünəqapanmalar müşahidə edilir: "Bu incə məqamı hiss etmək, anlamaq əslində çətin bir prosesdir. Təsəvvürünüzə gətirin, əgər bir azyaşlı, yeni dil açan uşaq ətrafında onu qorxudan nə isə görürsə və bunu izah edə bilmirsə, demək həmin an onun şüurunun alt qatına sirayət edir, hətta ömürlük olaraq yadında qalır. Bu məqam onun gələcəkdəki həyatının formalaşmasına əlbəttə ki, mənfi izlər buraxır. Yəni hər zaman həmin o qorxu anı siqnallarla beyinə ötürülür. Bütün bunlar isə ömürlük fəsadıdır. Bu baxımdan, belə vəziyyətlərin yaşanmaması üçün uşaqlara qarşı, onların həssaslıqlarına qarşı daim diqqətli olmalıyıq".

"Bəs uşaqların qorxu hissələrini necə anlaya bilərik? Onların həyəcanlı mimikaları, davranışları, yatarkən narahat olmaları, ya

anlamaq olar? - ARAŞDIRMA

da aylaraq ağlamaları kimi hallardan bunu anlamaq çətin deyil", - deyər qeyd edən ekspert fikirlərini bu cür davam edib: "Bəlkə də kənardan bizə çətin gəlir, amma düşünsək ki, biz də uşaq olmuşuq, eyni şəraitlərə düşmüşük, demək biz öz üzərimizdə yaşadığımız həmin anları əsas götürməklə qorxu hissləri yaşayan uşaqlara həmin böhrandan çıxmağa köməklik etmiş olarıq. Başqa tərəfdən, o da məcburi deyil ki, uşaqların necə deyirlər, eyinlərinin xoş olması üçün onları davamlı olaraq parklara, oyun meydançalarına, uşaq əyləncə mərkəzlərinə apararaq. Etiraf edək ki, hər valideynin günəşırı olaraq bunu etməyə maddi imkanı çatmaya da bilər. Lakin uşaqları qorxu, həyəcan vəziyyətlərindən çıxarılmalrı üçün elə evlərdə, mənzillərdə də müxtəlif oyunlar qurmaq, onları sterslərdən çıxarmaq mümkündür. İnternet məkanlarında ev, mənzil şəraitlərində çoxsaylı oyunlardan bəhs edən münbit materiallar var və onlardan maksimum şəkildə istifadə etmək olar".

Rövşən Rəsulov bütün hallarda məsuliyyətin böyükklər üzərində olduğunu deyib və diqqətli olmağa çağırır: "Sonda isə qeyd edim ki, hər şey öz dünya görüşümüzəndən də asılıdır. Biz böyükklər də təbii ki, dərkətmə, hissetmə qabiliyyətimiz var və uşaqların istər qorxu, istərsə də digər hallarını aşkar etmək üçün sadəcə diqqətli olmağımız kifayət edər".

Psixoloq Vüsalə Əmiraslanova da məsələyə münasibət bildirib: "Uşaqların qorxularını anlamaq üçün əslində, onların nələrdən çox çekindiyyəinə və yaxud da danışdıqlarına diqqət etmək lazımdır. Bir uşaq bir şeydən çox danışarsa, demək ki, ona qarşı bir hissi var. Burada isə əsas məsələ onun bu baş verəni hansı emosiya ilə danışmasıdır. Elə uşaq var ki, rəsm çəkməklə öz qorxularını hiss etdirir. Eləsi də var ki, sanki başqasının adı ilə, məəslən, "dostum filan şeydən qorxur" deyir. Əslində burada o öz qorxularını dostunun adından demək istəyir. Ümumilikdə isə qorxu uşaqlarda əsasən gecə vaxtı özünü göstərir. Bu onlarda daha çox gecə vaxtı tez-tez oyanmaqla, diksinməklə müşahidə olunur. Bəzən də belə uşaqlar nədənsə danışdıqda gözləri böyüyür. Onlar özgüvənsiz olurlar. Bütün bu amillərlə onların qorxularının müəyyən qismini anlamaq olar".

Psixoloq Aytən Ələkbərova isə fikirlərini bu cür ifadə edib: "Mövzümüz yenə çox aktual və maraqlıdır. Bu mövzu bütün valideynləri maraqlandırır. Hansı ki, bu yolla övladımız bir şeydən qorxduğu, çekindiyyəi zaman biz bunu necə hiss edə bilərik".

"İlk olaraq onu qeyd edim ki, uşaqlarda qorxu hissinin yaranması instinkt olaraq başlayır. Bir anlıq qucağımızda körpə uşağı təsəvvür edək. Təsəvvür etdiyimiz balaca körpə uşaq qucağımızdadır, amma biz yeriyərkən ayağımız səndələyir. Bu hal baş verərkən uşağımızda yaranacaq ilk simaya baxaq: ağzın qaçması forması və instinkt olaraq sanki bir anlıq valideynin hər hansı bir paltarından, saçından yapışmaq. Bəzən biz övladımızı atıb tutduğumuz zaman üzündəki emosiyaya baxsaq görürük ki, o qorxur. Amma, bu qorxunu hiss etsək də yenə uşağı sanki sevdiyimizdən, əzizləmək niyyəti ilə qucağımızda atıb tuturuq. Atıb tutduğumuz zaman onlarda hansı simptomların daimi qorxunu yaratdığını biz valideynlər hiss etmirik. Bəzən deyək ki, valideynlər olmasın, övladımızı çox istəyən əmisi, bibisi, xalası olsun və övladımız üçün narahat olacağıımız səbəblərə görə onlarla aramıza münasibətlər düşür. Təbii ki, həmin zaman bir mövqe yaranır, "gəlin uşağı qaynananın, qaynatanın, baldızın əlindən aldı". Amma ana o zaman artıq övladının ilk instikini hiss edir. İnstinkt olaraq övladında qorxu hissi yarandı və bu qorxunu sezməyə başlayır. Digər vaxtlarda isə bəzən biz övladımızı qorxuduruq ki, "qabağa çox getmə, it hürər səni yeyər". Bəzən də baxırıq ki, bu insanların hətta 30-35 yaşları var və it görəndə yenə ayaqlarında həmin əsmələr olur, qorxu hissləri yaranır. Yəni, biz uşaqlıqdan onda yaranacaq qorxu hisslərini atılacaq ilk instinkt dövründən hiss etməliyik. Bəzən, uşaqlarımıza deyirik ki, "cızdır əl vurma". Amma balaca bir toxunuş edərək, anlayışlı şəkildə olaraq "sən bu ocaqdan niyə uzaq durmalısən?" sualının mahiyyətini anlatmağa çalışmalıyıq. "İkincisi, məsələn, çimən uşaq birdən-birə çimmək istəmir. O, ya bunu ağlamaqla bürüzə verir, ya da deyək ki, artıq bir müddət elə bir yaş dövründədir ki, ağlamır. Övladını yaxından tanıyan valideyn bunu rahatlıqla seze bilər ki, yeni mənim övladımda artıq bu qorxu hissi var və bu səbəb araşdırılmalıdır. Bəzən də valideynlər "bədsir delisən niyə qorxursan? Nə oldu sənə birdən birə?" deyərək, qorxunun üzərinə artıq elə bir formada gedir ki, övladını başa salmaqdan çox o həyəcanını, qorxusunu, emosiyalarını boğaraq gələcəkdə yaranacaq ən böyük stressə səbəb olacaq bir addımlar atır.

Qorxular təbii ki, müxtəlifdir. Heyvan qorxuları, hətta insan qorxuları belə var ki, bala-

ca uşaq o insanı görəndə kimi ağlayır. Uşaqlar təbii ki, bir mələkdilər. Amma bu o demək deyil ki, hər zaman o mələklərin gözünün qarşısında insan cildində olan bir şeytanlar olur. Bunu düşünmək tamamilə yanlışdır. Təbii ki, həmin zaman araşdırmalar aparmaq lazımdır. Uşaq var ki, anasına, atasına, yeni qucağa öyrəşir. Onu bu qucaqdan alıb digər qucağa verəndə istəmir. Bu o demək deyil ki, qarşısındakı insan pis insandır. Bəzən elə bir insanlar olur ki, deyirik ki, "uşaq da səni istəmir. O qədər pis insansan ki, uşaq belə səni görmək istəmir, qucağına gəlmək istəmir". Yəni, bu zarafatyana olsa da, onu eşidən insan içəri sanki bir söz yarası olur. Odur ki, uşaqlarımızı qoruyaq, uşaqlarımıza həssas yanaşaq. Lakin, bu həssaslığın da bir həddi olmalıdır. Aşırı dərəcəli məhəbbətin olması belə gələcəkdə övladımızın erköyün olmasına gətirib çıxarır. Bu cür böyüyən uşaqlar gələcəkdə öz övladlarına qarşı çox qəddar olurlar".

Uşaqlarda olan qorxularla bağlı onların valideynləri ilə danışib azyaşlı uşaqların nədən qorxdularını öyrəndik:

5 yaşlı Mehri İsmayılova həkimdən,

xəstəxanadan və iynədən çox qorxur. Hətta xəstələndikdə belə xəstəxanaya getməkdən çəkinir. Təbii ki, nə qədər say göstərilərsə də, uşaq xəstələndə bəzən evdəki müalicə prosesləri yardım etməyə bilər. Bu halda da mütləq şəkildə həkimə getmək lazımdır.

3 yaşlı Aybəniz İsmayılova həkimə get-

məkdən çox qorxur. Həmçinin, iynə vurulanda da çəkinir. Əslində, bu hallar bir çox uşaqlarda baş verir. Onların əksəriyyəti iynə görəndə qaçmaq istəyir. Uşağı həkimə aparmazdan öncə valideynin onunla psixoloji söhbət aparması çox önəmlidir. Həkimin uşağa nə edəcəyini, bunun ona hansı faydasının toxunacağını başa salmaq lazımdır. Həkimin ona zərər verməyəcəyini, sağalma-

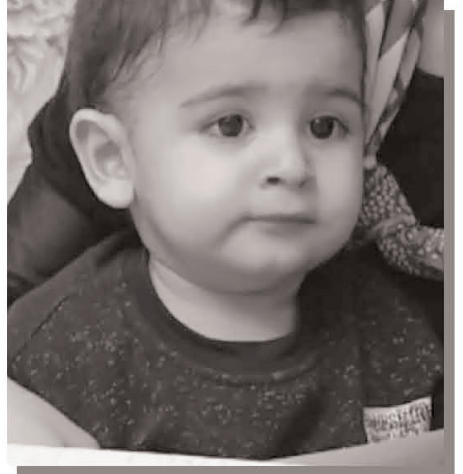
sına kömək edəcəyi izah edilməlidir.

5 yaşlı İbrahim Budaqov digər uşaqla-

rın əksinə olaraq qaranlıqdan filan qorxmur. Həkimdən və həkimin iynəsindən çox qorxur. Buna səbəb isə həkim ona iynə vuran zaman gözlərinin önündə iynə qabını dərmanla doldurur. Bu da uşağda qorxu yaradır.

4 yaşlı Şamxəlil Budaqovda isə əksinə.

O da digər uşaqların əksinə olaraq həkimə getməkdən, iynədən və s. çəkinmir. Tam rahat bir şəkildə anası onu peyvəndə və s. aparır. Lakin, bəzən qaranlıq olanda kölgədən qorxur. Bu halda isə ağlayır və yatmaqda çətinlik çəkir.

5 yaşlı Əli Orucov qaranlıqdan, həkimdən və böcəklərdən qorxur. Hətta dərman içməkdən belə nifrət edir. Xəstələndiyi zaman çətinliklə dərman qəbul edir.

Ayşən Vəli

“Onlar bizdən soruşurlar ki, Qarabağdansınız? Biz deyirik ki, hə və bizə rədd cavabı verirlər”

İrəvan erməniləri ilə Qarabağ ermənilər arasında mövcud olan çoxillik münaqişə həttə 44 günlük müharibə zamanı, eləcə də hazırkı vaxtda da bitmir. Bu klanlar arasındakı dərin çökəklik isə sübut edir ki, sözügedən vəziyyət hər zaman və davamlı olaraq qalacaq. Hətta erməni təbliğat maşının erməniçiliyin bütün qollarını (hayastanlılar və qarabağlılar – spryuk) vahid, monolit olaraq göstərməyə çalışsalar da, “vahid ermənimilik ideologiyası” nağıllarını daşınsalar da real həyat bunun tam əksini göstərir, bu iddiaların belə olmadığını yaşayan qarşıdurma hadisələri ilə sübut edir. Təkcə bugünlərdə İrəvan yataqxanasında baş verən bir hadisənin təhlilini apararsaq, digər maraqlı məqamları da üzə çıxarmış olarıq.

Beləliklə, bu ilin fevral ayından İrəvan yataqxanalarına yerləşdiril-

qlarını bildiriblər. Daha dəqiq desək, yataqxanaları tərk etmələri üçün kirayə mənzil və iş axtarışlarına çıxanlar İrəvanlı ermənilərdən birmənalı rədd cavabları alırlar. “Onlar bizdən soruşurlar ki, Qarabağdansınız? Biz deyirik ki, hə və bizə rədd cavabı verirlər. Bu nə münasibətdir? Bizi elementar olaraq Ermənistandan sıxışdırıb-çıxarırlar. Heç olmasa qaçqın statusu versinlər ki, biz də xaricə getmək imkanını əldə edək”, deyər Qarabağlı erməni sakin bildirir.

Ancaq bunun digər tərəfi də

Qarabağlı ermənilərin karması

miş bir qrup Qarabağ ermənisi indi oradan çıxarırlar. Onlar qarşısında tələb qoyulub ki, bir gün ərzində yaşadıqları yerləri tərk etsinlər. Səbəb isə çox ilginclir – Hindistandan olan tələbələr İrəvana gəlirlər və onlar yataqxana xərclərini artıqlaması ilə ödəyirlər.

“Bizi elementar olaraq Ermənistandan sıxışdırıb-çıxarırlar”

Jurnalistlərlə söhbətlərində bu məsələni danışan Qarabağ erməniləri İrəvan ermənilərinin onlara qarşı aşırı neqativliklə davrandı-

var – yeni bu qarabağlı ermənilər üçün Allahın karmasıdır. 1988-ci ildə Qarabağda separatçı hərəkat başlayarkən məhz həmin qarabağlı ermənilər azərbaycanlıları öz doğma yurd-yuvalarından qovdular, öldürdülər, qətlə yetirdilər. İndi həmin o “mıatsumun” əvəzi artıqlaması ilə ödənilməkdədir.

O da əbəz deyil ki, zaman-zaman ermənilərin istər Qarabağda, istərsə də Bakıda əla səviyyədə yaşamaları barədə fikirlər səsləndirilir. Lakin bütün bunlar ermənilər üçün az hesab olundu. Ermənistandakı daşnak emissarlar-

rının separatçı, terrorçu xislətlərinin tələlərinə düşən, vədlərinə uyanlara indi “sizə bu da azdır” deməyin tam yeridir.

2020-ci ilin payızına qədər işğal altında qalmış Qarabağda ermənilərin sayı 1988-ci ilə müqasibədə iki dəfə (!) azalıb

Xankəndidə yaşanan su qıtlığı problemdən başlayaraq sosial problemlərə qədər bütün böhranlı vəziyyətlərə görə məhz işğal faktorunu dayanır. Qeyd edək ki, Ermənistanı üst-üstə iki Qarabağ

klanının mənsubları – Koçaryan və Sarqsyen idarə ediblər və bu idarəçiliklər vaxtında da qondarma “dqr”də heç bir irəliləyiş müşahidə olunmadı. Ümumiyyətlə, həm onda, həm də indi qarabağlı ermənilər öz günahlarının altını artıqlaması ilə çəkirlər, bundan o tərəfə isə daha pis olacaq.

Yalnız Azərbaycanın hüquqi çərçivəsinə daxil olmaqla onların xilaslarının mümkünüyü reallaşsalar bilər. Hələ ki, vaxtları var. Əbəz deyil ki, 2020-ci il payızına qədər işğal altında qalmış Qarabağda ermənilərin sayı 1988-ci ilə müqasibədə iki dəfə (!) azalıb və minimuma enib.

Beləliklə, “mıatsumun” adı altında “ana Ermənistan” sığınan qarabağlılar indi İrəvanda qapazaltına çevrilirlər, üstəlik gətirdikləri yerlərdə “beşinci nöqtələrindən” təcik zərbəsi də alaraq qovulurlar. “Arsax” adlı xam xəyalları isə sabun köpüyü kimi partlayıb və qeyb olub. Yuxarıda da dediyimiz kimi, bu karmadır? Əlbəttə ki, belədir!

Rövşən RƏSULOY

“Arxip baba və Lyonka” ermənilər üçün yeni variantda... ERMƏNİSAYAĞI

...O boyda yolu durub gələsən, amma bu “əzabkeş xalqın” dərdinə heç bir əlac etməyib, sadəcə olaraq, qolunu sallayıb gedəsən? Maraqlıdır, KTMT rəhbəri İrəvana niyə gəlmişdi, təbii ki, bizə qahmar çıxmağa, çıxdımı? Əlbəttə ki, yox! O heç özündə cəsarət tapıb bizim yanımızda Azərbaycana “barmaq da silkələyib xox” da gəlmədi. Biz belə də gözləyirdik. Çünki Zə İrəvana təlimatlandırılıb göndərilmişdi, sadəcə, bizim könlümüzü almaq üçün. Amma onlar hələ də başa düşməzlər ki, bu “könlü almaq” oyunu onlar üçün elə də yaxşılıqla sonunclanmayacaq.

Biz artıq qərarımızı vermişik, yolumuzu “həs-rətlə” gözləyən Qərbə doğru gedirik. Nə Rusiya, nə də birgə təşkilatlarda olduğumuz “müttəfiqlərimizin” yalvarışları biz yolumuzdan döndərə bil-məyəcək.

...Axı bu gün bizim istəyimiz nədir: biz əzabkeş bir xalq olaraq, “əzəzli və əbədi” erməni torpaqlarımızı geri tələb edirik. Amma İrəvana gəlib bizim dərdimizi dinləyən KTMT rəhbəri bizim etimadımızı doğrultmadı.

Əslində, onun Bakıda hərbi təhsil alması, Lukaşenkonun adamı olması da öz sözünü deyir.

Amma heyif KTMT-nin əvvəlki rəhbəri Nikolay Borduqadan...ermənilər üçün “çanından keçməyə” hazır idi. O həmişə Ermənistan və “art-saxa” hücumun yolverilməzliyi barədə azərbaycanlıları xəbərdar edirdi. Doğrudur, Borduqa 2016-cı ilin aprelində bizə elə də kömək etməsə də,

amma Zəsdən fərqli olaraq, heç vaxt erməniləri çətinliyə salmayacağını, bizə hərbi yardım da

daxil olmaqla bütün lazımı köməkliklər göstərəcəyini bildirirdi. Zə isə İrəvanda olduğu əfəfədə ona təşkilatın nizamnaməsini xatırlatdıq. Müqavilənin hər hansı bir üzvünə qarşı təcavüzün bütün dövlətlərə qarşı təcavüz olduğunu dedik, eyninə belə almadı.

Əksinə, problemin həll yolları haqqında bizim üçün “nağıl danışdı”, “bu vəziyyətin siyasi həll imkanları tükənməyib” dedi.

Məsləhət verənimiz az idi... Zə də bizi Lyonka bilib bizim üçün Arxip babanın “nağılını”, bu dəfə özü də yeni variantda danışdı. Hətta dəyərli bildiyi məsləhətlərini də verdi. Nəyimizə gerek?

...Bunlar hələ nədir ki, biz onu bir generalımıza qoşub Ermənistan-Azərbaycan sərhədinə getməsinə güclə razı sala bildik. Orada Zəsa həttə atəş səsleri də eşitdirdik. Atəş açanların azərbaycanlılar olduğunu dedik. Atəş səsinin arxadan gəldiyini duyub, deyəsən, inanmadı.

Sonra onu 44 günlük müharibədə ölən “qəhrəman erməni əsgərlərinin” məzarını ziyarət etməyə də razı sala bildik. Dedik, baxıb utanar, çünki bunun bizim üçün böyük “siyasi önəmi” vardı. Biz bununla onu başa salmaq istəyirdik ki, əgər KTMT vaxtında bizə köməyə gəlib bizim tərəfdən vuruşsaydı, onda biz də bu qədər “qəhrəman əsgərlərimizi” itirməzdik.

...Təəssüf ki, bu dəfə də ondan heç bir reaksiya görmədik. Amma, KTMT-dən çıxmaq istədiyimizi gerek ona da eşitdirəydik.

Ağasəf Babayev

“Bunların abrı, həyası, vicdanı olsa...”

“Gördüyüm budur ki, burada 5 illik məsələ nəzərdə tutulub. Bunun 1 ili artıq qurtarmaq üzrədir. Mən düşünürəm ki, bu uzadılmamalıdır və uzadılmayacaq. Çünki, biz öz ərazimizdə onilliklər boyu rus əsgəri saxlayıb, sonra ermənilərin nazı ilə oynaya bilmərik. Yeni bu mümkün deyil, mümkün olmamalıdır. Biz bunu həm tələb, həm də bir partiya kimi qoyacağıq”. Bu sözləri SiA-ya açıqlamasında deputat Rəzi Nurullayev deyib.

Onun sözlərinə görə, digər bir tərəfdən isə ermənilər tarix boyu belə olublar: “Bunlar nakişiliyi, alçaqlığı, satqınlığı üzərlərinə götürmüş bir millət kimi formalaşıblar. Məsələn, biz gedib kiminsə qoynuna sığınırıq. Yeni bu necə bir dövlətdir ki, başqa bir dövləti gətirir ki, “mənim sərhədimi qoru”. Bu necə bir dövlətdir ki, hər bir şeyini başqa dövlətə satır. Bu necə dövlətdir ki, özü özünü qoruya bilmir, gətirir başqa dövlətləri ki, “mənim yerim Azərbaycanla savaş”. Yeni ki, bunların abrı, həyası, vicdanı olsa, bunlar bir insan olsalar düşünsələr ki, “mən necə xalqam, necə dövlətim”. Sən dövlət deyilsən axı. Bunlar da bu şəkildə bunlar bir katalizatorudur, əski parçasıdır. Bunlar istifadə olunmaq üçündür və bu gün bu regionda erməniləri hansısa maraqlar üçün istifadə etmək lazımdır. Yeni bunlar həmişə istifadə olunublar. Bunlar axı dövlət deyil. Əgər, onların arxasından Rusiya və digər dövlətlər çəkilsə bunların bir xalq, dövlət, millət kimi yaşamaq hüququ itəcək. Bunlar özlərini idarə edə bilməzlər və bunlar məhv olacaqlar. Biz axı bunu istəmirik. Biz müstəqil olmaq istəyirik. Biz başımızı əymək istəmirik. Biz alçaqlığı boyunuza götürmək istəmirik. Biz başqasının qapazı altında olmaq istəmirik. Biz onu etməyəcəyik. Amma onlar edir. Onlar özünə sığışdırır. Amma Azərbaycan əsgəri özünə sığışdırmayacaq. Onun xalqı özünə sığışdırır. Onun üçün belə görünür ki, biri gəlib sənə yaltaqlıq edib, sənə ayağını yuyanda sən də çıxardıb ya buna konfet, ya yemək verəcəksən, bir xoş deyəcəksən ki yenə gəlib ayağımı yusun”.

Deputat sözlərinə belə davam edib: “Mənə belə gəlir ki, bütün bunlar Ermənistanın istəyi ilədir. Bunlar istəyirlər ki, bütün yollarla Azərbaycana ziyan vursunlar. Azərbaycanı daim təzyiq altında saxlasınlar, Azərbaycanı zəiflətsinlər, daha çox azərbaycanlı ölsün, ac qalsın, iqtisadiyyatı məhv olsun, bunların başı müharibəyə qarışsın. Ermənilər bundan zövq alırlar. Bizə belə şeylər maraqlı deyil. Biz bacarmırıq. Onlar isə belə yaranıblar”.

Ayşən Vəli

Batmaqda olan gəmiyə minən Osmanqızı...

Yaxud Avropadakı cəncəlli Osmanqızı nə vaxta kimi yalanlar tirajlayacaq?

Qədim dövr Çin filosofu və müfəkkiri Konfutsinin ibrətamiz fikri var: "Əgər bir yerdə kiçik insanların kölgəsi böyüyürsə, demək o yerdə Güneş batır". Elə bu gün müxtəlif bəhanələrlə Azərbaycanı tərk edib xaricə sığınan, başqalarının əlində alət olan, iş-gücləri xaricdəki tualetləri, zibil qablarını eşələmək olan özlərini "siyasi mühacir" adlandıran cəncəllilər xaricdən ölkəmiz əleyhinə təbliğat aparmaqda, xalqı, onun iradəsini ifadə edən dövlət başçısını, dövlətçiliyi, siyasi hakimiyyətdə təmsil olunan ayrı-ayrı şəxsləri təhqir etməkdədirlər. Heç kimə sirr deyil ki, onları belə çirkin işləri görməyə təhrik edən qüvvələr var. Bu günlərdə musavat.com saytında yer alan bir yazı onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan əleyhinə təbliğat aparan antimillilərsə vaxtilə ölkəmizdə hansısa vəzifəni daşımış, lakin sonradan bu vəzifədən uzaqlaşmış şəxslər də dəstək verməkdədirlər. Eynən kərtənkələnin ilana zəhər verdiyi kimi.

Batmaqda olan gəmiyə minən Osmanqızı

"ReAL" Partiyasının funksioneri

ri Natiq Cəfəri bildirir ki, S. Osmanqızı birbaşa canlı yayım zamanı Ə. Kərimlini tənqid edən vətəndaşların səsini kəsir, guya xətdə problem var bəhanəsi ilə dərhal onun efirə qoşulmasına mane olur: "Sevinc Osmanqızının niyyətinin nə olduğunu bilmirəm, amma bildiyim odur ki, adam batmaqda olan bir gəmiyə minib. Klassik, sovetdənqalma düşüncə tərzli müxalifət bütperəstliyini daha da gücləndirir və xalq da bunu qəbul etmir. Xalq alternativ lazımdır. Ölkənin gələcəyi, yeni dünyagörüşlü liberal gənclərindir. Bizlərlə, sizin hiyləgər gülüşləriniz, tənqid edən insanın səsini kəsmək metodlarınız keçməyəcək. Əmin olun ki, bir müddətdən sonra sizə baxanlar sizi Kərimlinin bütperəsti kimi qəbul edəcək. O zaman izləyicilərinizin sayını digər kanallara kimi tam saxta botlarla artırmaq məcburiyyətində qalacaqsınız. Sizinlə bağlı daha bir faktı da qeyd etmək istəyirəm. Ona görə, onlara suallar yox, pas ötürürsünüz. Bilirsiniz ki, 1-2 sualla onların karyerasına son qoyulacaq".

Sevinc Osmanqızı belə də etməlidir, çünki Ə. Kərimli kimi eyni satqın, mənəviyyatsız, özgeyin yalı ilə bəslənənlərdir. Çünki satqın

və istifadə olunanların anladığı budur. Sevinc Osmanqızı Əli Kərimli, Cəmil Həsəni, Gültəkin Hacıbəyli, Arif Məmmədov, Vidadi İskəndərli... kimiləri kanalına dəvət edərək Azərbaycan dövlətinin ünvanına şər, böhtanlar yağdırmaqla bir daha xisletini və gerçək üzünü göstərir. Bu təəcüb də doğurmur. Çünki bu o Sevinc Osmanqızıdır ki, illərdir ki, sosial şəbəkələrdə onun-bunun sifarişlərini canla-başla həyata keçirərək əvəzində filan qədər dollar, avro əldə etməklə, Vətənin maraqlarını amerikan, ingilis və s. ölkələrin xəfiyyələrinə satmaqla məşğuldur. Əgər bir fərd ki, öz ailəsinə, soyadına qarşı xəyanət edirsə, ondan bütün rəzillikləri, riyakarlıqları, fəyaqət-sizlikləri gözləmək də təəcüb doğurmur. Belə bir deyim var: "xəyanət büləndən bətr bir şeydir və bunu sadəcə anlamaq lazımdır". Lakin Sevinc kimiləri üçün isə, xəyanət etmək ən adi bir məsələdir və onun bunu anlamağı isə... Bir də dərk etməyə onun nə əqli, nə də əxlaqi imkan varmı. Çünki illər boyu rusun, farsın, ermənin, ingilisin, amerikalının, norveçlinin məşası, quruqbulayanından ancaq beş bir əxlaqsızlığı, mənəviyyatsızlığı gözləmək olar. Elə bədxəltlik də bundadır. S. Osmanqızı Vətəni bir evə dəyişən satqın iblisdir.

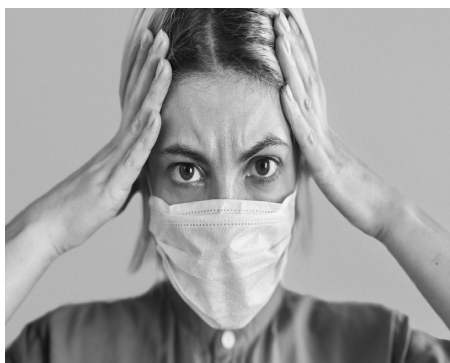
S. Osmanqızını, vəhşi, faşist adlandırsaq da belə bu çox yumuşaq çıxır. Çünki bu iblis Xocalı faciəsi ilə bağlı "olanları bilmək borcumuz və haqqımızdır" deyərək, bir daha Sarkisyan, Paşinyan kimi vəhşi olduğunu sübut edir. Ancaq bu yerdə bir məqamı da vurğulamaq istərdim ki, Sarkisyan həmin hadisələr zamanı hətta belə bir etiraf edərək bildirmişdi ki, Xocalıda insanları bilə-bilə qırıblar.

Digər bir fakt - Ermənistan silahlı qüvvələrinin son günlər cəbhədə və Azərbaycanla sərhəddə gərginliyi daha da artırdığı, tərribatlar törətdiyi, ermənilərin dünyanın bir sıra ölkələrində həmvətənlərimizə qarşı hücumlar təşkil etdiyi bir vaxtda başqalarının əlində alət olan Sevinc Osmanqızı düşməni müdafiə edən fikirlər səsləndirib. Soydaşlarımızı əli on minlərlə azərbaycanlının qanına batmış erməni terrorçularına qarşı sivil mübarizə aparmağa çağıran Sevinc Osmanqızı sözün həqiqi və məcazi mənasında bununla da

düşməni dəyirmanına su töküüb. O, iddia edib ki, guya bu gün sivil qarşıdurmanı pozan Azərbaycan tərəfidir. Bəli, düşməni çoxdandır bizim hansısa birimizin dilindən bu sözləri axtarırdı ki, ondan istifadə edərək, "baxın, azərbaycanlılar özləri öz əməllərini işfə edirlər", - desinlər. S. Osmanqızı əlavə edərək bildirib: "Bu, Azərbaycanın milli maraqlarının müdafiəsi deyil". Və Sevinc Osmanqızı bununla da özü barəsində tam, dolğun, əslində əvvəllər də mövcud olan xoşagəlməz imic haqqında aydın təsəvvür formalaşdırdı.

Deyərsən Osmanqızı iyulun 12-dən 16-dək sərhəddə gedən döyüşlərdə erməni təxribatının qurbanı olan şəhidləri də unudub... Bütün bunlar bir yana, belə çıxır Sevinc Osmanqızı atası Osman Mirzəyevin ermənilərin əli ilə şəhid olmasını da "unudub". Yoxsa düşməni dəyirmanına bu cür su tökməzdi. Artıq S. Osmanqızı kimilərə faktları sübut etməyə ehtiyac yoxdur. O bütün Azərbaycan xalqı qarşısında cavab verməlidir.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

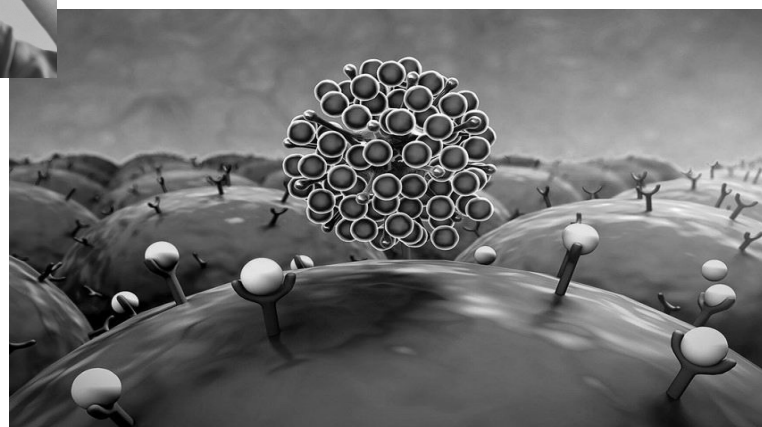

Mütəxəssislər hansı psixi vəziyyətlərin COVID-ə yoluxanlar üçün ən təhlükəli olduğunu açıqlayıblar

Amerika Tibbi Psixiatriya Dərnəyinin JAWA psixiatriya jurnalı, depressiya, bipolar pozğunluq və maniakal pozğunluq kimi əhval pozğunluqlarının ağır dərəcəli COVID-19 və ölümlə necə əlaqəli olduğuna dair məlumatların kütləvi meta-analizini dərc edib.

Bu mövzuda, pandemiyanın başlanmasından 2021-ci il fevralın 1-dək, ümumilikdə 91 milyon insanı əhatə edən 1950 tədqiqatdan 21 ən keyfiyyətli araşdırma seçilib. Vəziyyət ABŞ, Cənubi Koreya, İspaniya, İtaliya, Türkiyə, Böyük Britaniya, İsrail kimi ölkələrin təmsilində nəzərdən keçirilib.

Tibbi statistikada bir risk faktorunun varlığı ilə sonrakı nəticələr arasında birbaşa əlaqəni göstərmək üçün istifadə edilən nisbət, əhval pozğunluğundan əziyyət çəkən insanlarda COVID-19-dan ölüm ehtimalına görə 1.51 (demək olar ki, 95%) idi. Əlavə olaraq, depressiya ilə əlaqədar risk artır, uzun müddət davam edən aşağı

əhval-ruhiyyə və apatiyanın COVID yoluxduqdan sonrakı sağalma dövrünün etibarsızlığı ilə müşayiət olunur.

Ağır dərəcəli COVID üçün 5 risk faktoru

1. Araşdırmalar göstərir ki, əhval-ruhiyyə pozğunluqları immunitet sisteminin işinin pozulması ilə müşayiət olunur. COVID başlamazdan əvvəl, ruhi pozğunluqları olan insanlara C-reaktiv zülal və sitokinlər kimi iltihab üçün xarakterik olan zülalları artması diaqnozu qoyuldu. Bu, koronavirus infeksiyasının bədəndə gedən iltihab prosesinə yaxşı oturduğunu göstərir.

2. Sosial risk faktoru. Psixi

pozğunluqları olan insanlar əhalinin ən həssas kateqoriyalarına və ya sosial problemləli şəxslərə aiddirlər ki, bu da onların yüksək keyfiyyətli dərmana və kifayət qədər vəsaitə malik olmadıqlarını göstərir. Əlavə olaraq, izdihamlı yerlərdə, internat məktəblərində, psixiatrik klinikalarda qalanlardan, nisbətən böyük bir hissəsi isə evsizlərdən və məhbuslardan, işsizlərdən ibarət olur.

3. Halsızlıq, apatiya, iradənin iflici və kognitiv çatışmazlıqlar (yaddaşın pozulması, məlumatın qavranılması sürəti, təhlil edə bilməmək) də daxil olmaqla əhval pozğunluqlarının simptomları insanların sadəcə müəyyən edilmiş tədbirlərə əməl etməməsinə, risk-

ləri qiymətləndirməmək və onlara adekvat müqavimət göstərməməsinə səbəb olur.

4. Tədqiqat qrupunda bir çox insan siqaret çəkirdi və narkotik olmayan psixoaktiv maddələrdən istifadə edirdi.

5. Çoxlarının piylənmə və ürək-damar xəstəlikləri və yuxu pozğunluğu kimi əlaqəli risk faktorları vardı.

Bu baxımdan alimlər ürək-damar xəstəlikləri, piylənmə və şəkərli diabet, xərcəng və qaraciyər xəstəlikləri və birlikdə ruhi xəstəliyi olan insanların COVID üçün risk qrupuna daxil edilə biləcəyi qənaətinə gəlirlər.

EXPERT RƏYİ

Əhval pozğunluqları metabolik pozğunluqlarla müşayiət olunur. Zuxra Pavlova, Moskva Dövlət Universitetinin klinikasının endokrinoloqu, tibb elmləri namizədi, Moskva Dövlət Universitetinin Fundamental Tibb Fakültəsinin böyük elmi işçisi, "Doktor Pavlova" kanalının və "Maddələrin aldadılması" kitabının müəllifi:

- Mən dəfələrlə oxşar əlilliyi olan xəstələrlə işləmişəm. Həqiqətən, COVID emosional fonda və ruh sağlamlığında dəyişikliklərlə müşayiət olunur. Nəticədə, korona-

virus infeksiyasından əvvəl mövcud olan bütün qeyri-sağlam təzahürlər ağırlaşır. Maraqlıdır ki, tədqiqat sosial risk faktorlarına və ilkin emosional və psixi problemlər faktoruna diqqət yetirir, çünki depressiya və ya digər psixi pozğunluqları olan insanlar- bir qayda olaraq somatik (fiziki) sağlamlıqlarına daha az diqqət yetirirlər. Onlar qeyri-sağlam həyat tərzini keçirir və daha gec-gec müayinələrə keçir.

Bu cür ruhi hallar tez-tez metabolik pozğunluqlarla müşayiət olunur. İnsan az hərəkət edir, aktivliyi aşağıdır. Çox vaxt bunlar artıq çəkili və ya bədən quruluşu pozulmuş insanlardır. Belə olur ki, xəstə zahirən artıq çəkili insan kimi görünür, ancaq əzələsi az və yağları çoxdur. Bura hər hansı bir yoluxucu xəstəliyin, həmçinin koronavirus infeksiyasının daha ağır gedişi üçün münbit şəraitdir. Alimlərin nəticələrini dəstəkləyirdim: psixiatriya sahəsindəki xəstəlikləri olan insanlar həqiqətən nisbətən ağır bir koronavirus infeksiyası riski altında hesab edilməli və ilk növbədə vaksinasia edilməlidir.

Elçin Bayramlı

Grow Audit and Consulting MMC
Nobel pr, AZURE biznes mərkəzi
AZ1025, Bakı, Azərbaycan
Tel: +994 12 488 63 49
Fax: +994 12 488 63 49
Mobil: +994 55 277 50 99
www.grow.az

Grow Audit and Consulting LLC
Nobel ave, AZURE business centre
AZ1025, Bakı, Azərbaycan
Tel: +994 12 488 63 49
Fax: +994 12 488 63 49
Mobil: +994 55 277 50 99

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

“Təmir Tikinti AZ NY” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin təsisçilərinə:

Maliyyə hesabatlarının auditinə dair hesabat:

Müsbət rəy

Biz, “Təmir Tikinti AZ NY” QSC –nin 31 dekabr 2019-cı il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, məcmu gəlirlər haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Hesab edirik ki, maliyyə hesabatları 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və bu tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələri və pul vəsaitlərinin axını üzrə Kommersiya təşkilatları üçün Milli Muhəsibat Uçotu Standartlarına (KTMMUS) müvafiq olaraq düzgün və ədalətli təsvir verir.

Müsbət rəy üçün əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə hesabatlarının auditini üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (IESBA məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu və IESBA məcəlləsinin tələblərinə uyğun yerinə yetirmişik. Hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları auditor rəyini əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Biz auditimizi Beynəlxalq audit standartlarına («BAS») uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın «Maliyyə hesabatlarının auditini üçün auditorun məsuliyyəti» bölməsində təsvir edilir. Biz Azərbaycan Respublikasındakı maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalara uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etika məsuliyyətlərimizi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakiməmizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditini baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyimizin formalaşdırılmasında bütövlükdə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqiliyini qiymətləndiririk.
- Mühəsibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrə və ya şəraitlərə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığında dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz Baş direktora digər məsələlərə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Biz həmçinin Baş direktora bəyanat veririk ki, müstəqilliyə və müstəqilliyimizə təsir etməsi əsaslandırılmış şəkildə güman edilən bütün əlaqələr və digər məsələlərə, habelə müvafiq olduğunda əlaqəli qorunma tədbirləri haqqında məlumat verməyimizə dair müvafiq etik normalarına riayət etmişik.

Baş direktorun nəzərinə çatdırılmış məsələlərdən biz cari dövr üzrə maliyyə hesabatlarının ən əhəmiyyətli və bu səbəbdən əsas audit məsələləri olanları müəyyən edirik. Bu məsələnin ictimaiyyətə açıqlanmasına qanun və ya qaydalarla yol verilmədiyi halda və ya, çox nadir hallarda, məsələ haqqında hesabatda məlumat vermənin mənfi təsirlərinin onun ictimaiyyət üçün faydalarından çox olacağı əsaslandırılmış şəkildə güman edildiyinə görə biz bu məsələ haqqında hesabatımızda məlumatın verilməməsinə qərar almadığımız halda, biz bu məsələləri auditor hesabatımızda təsvir edirik.

“GROW AUDIT AND CONSULTING” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Abdurahmanov Orxan Əlisəfa oğlu

25 fevral 2020-ci il

"Təmir Tikinti AzNY" QSC-nin 2019-cu il üçün Maliyyə Hesabatı

S/S	Məzmun	Manat
1	Yerinə yetirilmiş iş və xidmətlərin həcmi	294 662,10
1.1	Ondan icarədən daxil olmalar	36 000,00
2	İstehsalat xərci	254 592,22
3	Mənfəət	40 069,88
4	Mənfəət vergisi	8 013,98
5	Xalis mənfəət	32 055,90
6	Dividendlərə ödəniş	28 970,00

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və Cəmiyyətin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına («BMHS») uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühəsibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Baş direktor Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz əlavə edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar şəffaflıq nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflər risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Dələduzluq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski səhvlər nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki dələduzluq sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər.
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərti, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük.

Grow Audit and Consulting MMC
Nobel pr, AZURE biznes mərkəzi
AZ1025, Bakı, Azərbaycan
Tel: +994 12 488 63 49
Fax: +994 12 488 63 49
Mobil: +994 55 277 50 99
www.grow.az

Grow Audit and Consulting LLC
Nobel ave, AZURE business centre
AZ1025, Bakı, Azərbaycan
Tel: +994 12 488 63 49
Fax: +994 12 488 63 49
Mobil: +994 55 277 50 99

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

“Təmir Tikinti AZ NY” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin təsisçilərinə:

Maliyyə hesabatlarının auditinə dair hesabat:

Müsbət rəy

Biz, “Təmir Tikinti AZ NY” QSC - nin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, məcmu gəlirlər haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Hesab edirik ki, maliyyə hesabatları 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və bu tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələri və pul vəsaitlərinin axını üzrə Kommersiya təşkilatları üçün Milli Muhəsibat Uçotu Standartlarına (KTMMUS) müvafiq olaraq düzgün və ədalətli təsvir verir.

Müsbət rəy üçün əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə hesabatlarının auditini üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (IESBA məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu və IESBA məcəlləsinin tələblərinə uyğun yerinə yetirmişik. Hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları auditor rəyini əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Biz auditimizi Beynəlxalq audit standartlarına («BAS») uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın «Maliyyə hesabatlarının auditini üçün auditorun məsuliyyəti» bölməsində təsvir edilir. Biz Azərbaycan Respublikasındakı maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalara uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etika məsuliyyətlərimizi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakiməmizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditini baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyimizin formalaşdırılmasında bütövlükdə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və Cəmiyyətin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına («BMHS») uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrinə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Baş direktor Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz əlavə edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar şəffaflıq nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflər risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Dələduzluq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski səhvlər nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki dələduzluq sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər.
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtlə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük.
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk.
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz Baş direktora digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Biz həmçinin Baş direktora bəyanat veririk ki, müstəqilliyə və müstəqilliyimizə təsir etməsi əsaslandırılmış şəkildə güman edilən bütün əlaqələr və digər məsələlərə, habelə müvafiq olduğunda əlaqəli qorunma tədbirləri haqqında məlumat verməyimizə dair müvafiq etik normalarına riayət etmişik.

Baş direktorun nəzərinə çatdırılmış məsələlərdən biz cari dövr üzrə maliyyə hesabatlarının ən əhəmiyyətli və bu səbəbdən əsas audit məsələləri olanları müəyyən edirik. Bu məsələnin ictimaiyyətə açıqlanmasına qanun və ya qaydalarla yol verilmədiyi halda və ya, çox nadir hallarda, məsələ haqqında hesabatda məlumat vermənin mənfəətlərinin onun ictimaiyyət üçün faydalarından çox olacağı əsaslandırılmış şəkildə güman edildiyinə görə biz bu məsələ haqqında hesabatımızda məlumatın verilməməsinə qərara almadığımız halda, biz bu məsələləri auditor hesabatımızda təsvir edirik.

"GROW AUDIT AND CONSULTING" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

Bakı, Azərbaycan Respublikası
22 fevral 2021-ci il

Abdurahmanov Orxan Əlisəfa oğlu

"Təmir Tikinti AzNY" QSC-nin 2020-ci il üçün Maliyyə Hesabatı

S/S		Manat
1	Yerinə yetirilmiş iş və xidmətlərin həcmi	69 776,52
1.1	Ondan icarədən daxil olmalar	29 000,00
2	İstehsalat xərci	53 993,98
3	Mənfəət	15 782,54
4	Mənfəət vergisi	3 156,51
5	Xalis mənfəət	12 626,03
6	Dividendlərə ödəniş	12 409,00

Sərhəddə nə baş verir?

Azərbaycan Ermənistanla 30 ilə yaxın müddətdir nəzarətsiz qalan sərhədlərini müəyyənləşdirməyə başlayıb. Ermənilər artıq Azərbaycan hərbiçilərini daha yaxınlarında görürlər. İrəvan bu vəziyyətdə sərhədin müəyyənləşməsi məqsədilə Bakı ilə danışıqlara razı olmaq əvəzinə Rusiyaya yalvarmağa başlayıb ki, gəlin sərhəddə yerləşin. Əslində Ermənistan mülki vətəndaşların mühafizəsini bəhanə etsə də, məqsədi sadəcə, Azərbaycanın delimitasiya prosesini ləngitməkdir.

Belə ki, çağırışlar müharibənin başlanğıcından bəri başlasa da, Moskva bu çağırışlara reaksiya vermirdi və Ermənistanda parlament seçkilərinin nəticəsini gözləyirdi. Seçki arxada qaldı və Nikol Paşinyan kürsüsünü qorudu. Göründüyü qədər rəsmi Kremlin Ermənistanda Paşinyan reallığını qəbul etdi. Bundan sonra Rusiyanın Ermənistandakı səfiri və ayrı-ayrı rus generalları tez-tez sərhəd ərazilərdə görünməyə başladılar.

Aydın oldu ki, Rusiya Ermənistanın Türkiyə və İranla yanaşı, Azərbaycanla sərhəddə də yerləşməyə hazırlaşır. Ancaq Ermənistanın Türkiyə və İrandan fərqli olaraq Azərbaycanla sərhəddə bəzi xəttlər müəyyən olunmayıb. Rusiyalı sərhədçilərin sərhədin müəyyən olunmayan kəsimində yerləşməsi Azərbaycanın haqlı narazılığına səbəb ola bilər. Elə buna görə də Moskva risk etmədi. Rusiya öz hərbiçilərini hələ də sərhədin delimitasiya və demarkasiya olunmamış hissələrinə göndərmir. Lakin Rusiyanın bu yöndə edəcəkləri dəqiqliklə hesablanmalı və adekvat tədbirlər hazırlanmalıdır.

Politoloqlar bildirir ki, Ermənistan normal idarəçiliyə malik dövlət olsa, delimitasiya və demarkasiya işləri yekunlaşandan sonra o, biri tərəfdə hansı ölkənin sərhədçilərinin xidmət keçəcəyi Azərbaycanı maraqlandırmayacaq. Ancaq Ermənistanın Türkiyə və İranla sərhədi ilə Azərbaycanla sərhədi arasında fərq var. Ermənistanın Türkiyə və İranla sərhəddə insident baş vermir. Digər tərəfdən kim zəmanət verə bilər ki, Ermənistan ordusu Azərbaycanla sərhəddə təxribat törədib rusiyalı sərhədçilərin arxasında gizlənməyəcək? Misal üçün, rusiyalı hərbiçilər Qarabağdadırlar, ancaq elə rusiyalı hərbiçilərin nəzarət etdiyi ərazilərdən Şuşa atəşə tutuldu. Mümkündür ki, bu hallar sərhəddə də baş verə bilər.

Bu mənada rəsmi Bakının Moskvadan müxtəlif kanallarla hesabat istəməyə haqqı

çatır. Kremlin ən azı iki sual ünvanlanmalıdır: Rusiya öz hərbiçilərini hansı məqsədlə Ermənistan - Azərbaycan sərhəddə yerləşdirir? Rusiya hərbiçiləri onların nəzarət etdiyi Ermənistan ərazisindən Azərbaycana qarşı hər hansı təxribatın baş verməyəcəyinə təminat verirmi? Məsələ burasındadır ki, o tərəfdən bizə qarşı təxribat baş verərsə biz cavab vermək məcburiyyətində qalacağıq. Bunun məsuliyyəti isə artıq Rusiyanın üzərində olacaq. Belə çıxır ki, İrəvan Rusiya ilə Azərbaycanı üz-üzə qoyur.

Rusiya bizə müxtəlif vədlər verə bilər, ancaq realıq fərqli nəticələrə də gətirib çıxara bilər. Rəsmi Bakının balanslaşdırılmış xarici siyasəti isə uzun müddətdir davam edir. Hazırda elə bir mərhələyə gəlmişik ki, strateji tərəfdaşlarımızla çalışmalarımızı genişləndirməliyik. Prezident İlham Əliyev özü də hər dəfə vurğulayır ki, dünyada Türkiyə-Azərbaycan ittifaqının bənzəri yoxdur. Azərbaycan ordusu Türkiyə ordusunun modelinə çevrilməlidir və s. Demək ki, təhlükəsizlik siyasətini bu tezislər əsasında formalaşdırmalıyıq. Rusiya Ermənistandakı hərbi bazasını genişləndirirsə, Azərbaycanla sərhəddə hərbiçiləri yerləşdirirsə, biz niyə eyni işi Türkiyə ilə görməliyik?

Hər halda bütün bu məqamlar müdrik siyasətçi olan Ali Baş Komandanımız tərəfindən planlaşdırılıb. Bu uzaqgörən planların isə məxfi olması nə dərəcədə narahatlıqlara səbəb olsa da məcburiyyətdir. Belə ki, xalqa açıq olan hansısa plan artıq siyasət addımı olmaqdan çıxır. Siyasətin ən mühüm özəlliyi onun məxfiliyidir. Məsələn, biz 44 günlük müharibə dövründən əvvəl düşünmürdük ki, bu qədər qısa müddət ərzində Şuşamızı qaytara bilərik. Amma Ali Baş Komandanın siyasət sənəti bizi Şuşaya apardı. Deməli elə delmiyasiyanın bərpasında da dövlətimizə inanmaq olar.

Zərdüşt Quluzadə

"Rus sülhməramlılarının üç tərəfli razılaşması əsasında regiona gəlməsi Azərbaycanın maraqlarına cavab vermirdi". Bunu SiA-ya açıqlamasında politoloq, Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı deyib.

Onun sözlərinə görə, o dövrdə də Rusiya əsgərlərinin Qarabağa gəlməsinə Azərbaycan cəmiyyətinin narazılığı oldu: "Sonradan bəzi məsələlər aydınlaşdı və Rusiya, Türkiyə və Azərbaycan arasında bir kompromist variant kimi bu məsələ ortaya gəldi və anlaşıldı. Bildirildi ki, müəyyən bir dövrdən sonra Rus sülhməramlılarının mövqeyi nisbətən məhdudlaşdırılacaqdır. Türkiyənin hərbi qüvvələrinin də regionda iştirakı təmin olunacaqdı. Amma Rusiya sülhməramlıları fəaliyyətlərini davam etdirirlər və işğal

"Rusiya sülhməramlıları Qarabağdan çıxmalıdır"

dan azad olunmuş ərazilərdə və onların nəzarətində olan ərazilərdə o cümlədən Laçın dəhlizində şərikli bir hökmranlıq sürürlər və ona görə də, bu cür neqativ hallar baş verir. Demək olar ki, burada Rusiyanın özünün də maraqları var və rus sülhməramlıları erməni silahlı quldur dəstələrinin Qarabağda təxribatlar törətmələrinə bilərəkdən göz yumurlar. Rusiya çalışır ki, süni şəkildə də olsa nəyinə hesabına ermənilərin sayını artırınsınlar. Ona görə də, orda belə bir vəziyyət yaranır. Birbaşa bu məsələ də məsuliyyət Rusiyanın üzərinə düşür və haqlı olaraq Rusiyanı ittiham edirik. Rusiya ya etiraf etməlidir ki, bu işin öhdəsindən gələ bilmir. Yeni erməni silahlı terror dəstələrinin "Laçın dəhlizi"ndən keçərək Xankəndinə gəlmələrinə Rusiya özəl maraqlarına uyğun olaraq şərait yaradır. Yeni bu iki məsələdən birindən Azərbaycan nəticə çıxarmalıdır və ona uyğun olaraq da hərəkət etməlidir. Əgər belə davam edərsə, Rusiya sülhməramlıları Qarabağdan çıxmalıdır".

Gülyana

KTMT Ermənistan-Azərbaycan məsələsində mövqe qoymur?

Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) Baş katibi Stanislav Zas Ermənistanla səfəri zamanı müxtəlif bəyanatlarla çıxış edib. Onlardan biri də, "Ermənistanın cənubunda Azərbaycanla sərhədlərin müəyyənləşməsinə dair vəziyyətin gərginləşməsi Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının kollektiv müdafiəyə dair Nizamnaməsinin təsir dairəsi altına düşmür" fikirləridir.

S.Zas jurnalistlərə açıqlamasında deyib ki, baş verənlər sərhəd insidentləridir: "Anlamaq lazımdır ki, KTMT yalnız üzv dövlətlərdən hər hansı birinə qarşı təcavüz və hücum baş verdikdə müvafiq addımlar atmalıdır. Burada isə sərhəd insidentləri baş verir. Allaha şükür, qurbanlar, atışmalar yoxdur. Biz bu sərhəd insidentlərinin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarıyıq".

Baş katibin sözlərinə görə, sərhəddə eskalasiya müşahidə olunmur: "Prinsipcə, orada vəziyyətin gərginləşməyə doğru getdiyini demək olmaz. İrəlində sərhəddə bağlı həll edilməli çox məsələ var, bütün mübahisəli məqamları danışdıqlar masası arxasında həll etmək lazımdır".

S.Zas bu ilin mayında Ermənistanın müraciətindən sonra müxtəlif səviyyələrdə bu məsələyə dair müzakirələr apardıklarını deyib. O əmin edib ki, KTMT Ermənistanın cənubundakı vəziyyəti daim monitorinq edir. S.Zas baş verənlər barədə həm Ermənistan tərəfindən, həm də Rusiya sülhməramlılarından mütəmadi məlumatlar aldıklarını da vurğulayıb. KTMT-nin Baş katibi məsələnin həlli barədə deyib: "Biz hesab edirik ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında sərhəd münaqişəsinin tənzimlənməsi ilə bağlı siyasi imkanlar tükənməyib".

O qeyd edib ki, məsələnin həlli üçün Azərbaycan-Rusiya-Ermənistan formatında fəaliyyət vacibdir. Vəziyyət KTMT-nin diqqətindədir və təşkilat Ermənistanın dövlət strukturları ilə birlikdə sərhəddə monitorinq həyata keçirir. Onun sözlərinə görə, sərhəddəki qarşıdurma regional təhlükəsizliyin qurulması, Ermənistan, Azərbaycan və Rusiya liderlərinin əldə etdiyi razılaşmanın reallaşmasını müəkkəbləşdirir.

Belə ki, göründüyü qədər KTMT hər bir yolla

mümkün deyil.

Azərbaycan XİN sözçüsü Nikol Paşinyanın bəyanatına birbaşa reaksiya verməyib, amma, KTMT-də Ermənistanın başqa dövlətlərin də olduğunu xatırladı.

"KTMT də Ermənistanın sözü kifayət qədər keçərlidir deyil. Onun etirazının heç əhəmiyyəti yoxdur. KTMT-yə üzv ölkələr Ermənistanın qurum qarşısında və qurumun Ermənistan qarşısında ki öhdəliklərini aydınlaşdırmaq üçün müzakirə aparmalıdır. Məqsəd KTMT-ni zəiflətmək yox, onu gücləndirmək olmalıdır. Ermənistan KTMT-nin hərfi mənada kollektiv təhlükəsizlik müqaviləsi təşkilatı olmasında maraqlıdır. Mən yenidən təkrar edirəm ki, burada həll edilməli aydın məsələlərimiz var, hansı ki, ölkəmizin təhlükəsizliyini yüksəldir və bizim işimiz bu istiqamətdə olmalıdır", Paşinyan deyib.

Belə ki, ölkə təhlükəsizliyini hansısa QHT-yə etibar edən Paşinyan bir daha yanlışdı. Göründüyü kimi KTMT delmitasiya insidentlərinə qarışmayacağını deyib.

Baş nazir onu da vurğulayıb ki, o, Belarus prezidenti Aleksandr Lukashenko daxil digər KTMT üzvləri ilə görüşündə Azərbaycana silah satışından narahatlığını bildirib. Buna baxmayaraq KTMT üzvləri Azərbaycanla əməkdaşlıqdan razıdırlar. Növbəti əməkdaşlıq razılaşmalarının isə yaxın müddətdə gerçəkləşəcəyi gözlənilir. Deməli bu mövqedə də ermənilərin harayını eşidən yoxdur.

Zərdüşt Quluzadə

"Mitingə çağırış ayrılan pulların silinməsinə hesablanıb"

"Müşavət, "Milli Şura" və AXCP-nin sentyabr ayında aksiyalar keçirməyi planlaşdırmaları müəyyən təxribatların tərkib hissəsi ola bilər. Aydın məsələdir ki, pulunu kim verir, musiqisini də o sifariş verir. Bu, birinci dəfə deyil, son vaxtlar adları çəkilən partiyalar mitinqlər planlaşdırırsalar da, istəklərinə nail ola bilmədilər. Çünki cəmiyyət onları qətiyyətlə rədd edir". Bunu Təkamül Partiyasının sədri Teyyub Qənioğlu "Səs" qəzetinə açıqlamasında bildirib.

Onun sözlərinə görə, sözügedən qüvvələrin mitinqlərin keçirməsini planlaşdırmaları onlara verilən növbəti sifarişdir: "Dağıdıcı müxalifət onlara verilən sifarişlərə əməl etmək üçün indidən belə bir elanlar ve-

rirlər və həmin şəxslərə göstərmək istəyirlər ki, görürsünüz, biz artıq bu aksiyaların keçirilməsinə hazırlıq görürük və tapşırığınızı yerinə yetirəcəyik. Ayrı nə ola bilər ki, bu gün ölkədə elə bir ciddi problem yoxdur ki, həmin problemə görə də hansısa bir mitinq təşkil olunsun. Düzdür, ölkədə müəyyən narazılıqlar var yəni, qiymət artımı ilə bağlı narahatçılıq yaradan məqamlar var. Lakin bu səbəblər hər hansı mitinqlərin ke-

Təəssüf ki, 44 günlük müharibə vaxtı, eləcə də ondan əvvəlki zamanlarda Azərbaycanın dövlətçilik maraqlarına qarşı çıxış edən onlarla siyasətçi və hüquq müdafiəçiləri də mövcud olublar. Onların fəaliyyət istiqamətləri bütövlükdə düşmən maraqlarına xidmət edib və bu gün də etməkdədir. İstər adını siyasi partiya lideri qoysun, istərsə də QHT sədri - belələrinin bu gün də sağlam düşüncəli insanlar tərəfindən haqlı olaraq sərt tənqidlərə, ağır tənbehlərə məruz qalmaları təbii prosesdir.

QHT sədri satqın və xainlərdən danışdı

Novella Cəfəroğlu: "Leyla Yunusu insan hesab etmirəm"

Məsələn, istər ötən ilin iyulunda baş vermiş Tovuz hadisələri, istərsə də Vətən müharibəsi başlayarkən ölkəmizdə fəaliyyət göstərən 46 siyasi partiyanın dövlətə, Ali Baş Komandana dəstək bəyanatlarına imza atmalarına baxmayaraq, iki siyasi təşkilatın - Əli Kərimlinin sədri olduğu AXCP-nin, Müsavata başqanlıq edən Arif Hacılinin yaxalarını kənara çəkmələri birbaşa xəyanət-karlıq addımları hesab edilə bilər. Əbəs deyil ki, bu olay

dərhal düşmən erməni təbliğat maşınının əlində "kozi-ra" çevrildi və onlar sözügedən məsələni Azərbaycan dövlətinin başladığı haqq işinə qarşı yönəltməyə başladılar. Belə olan halda "bizə başqa düşmən lazım deyil, düşmənlər öz içimizdəymiş" fikri daha çox yayılmağa başladı.

Niderlandda erməni lobbisinin tapşırıqları əsasında fəaliyyət göstərən Leyla Yunusu göstərə bilirik

Yaxşı, əgər sizlər özünü-zü müxalifət partiyalarının liderləri hesab edirsinizsə, partiyalarınız Azərbaycanda fəaliyyət göstərsə, onda nəyə görə ümummilli hadisənin yaşandığı Vətən müharibəsində yaxanızı kənara çəkdiniz? Sualın cavabı bəsitdir - düşmənlərimiz onlara ayırdığı pullarını kəsə bilər! Bəli, ən yumşaq halda biz belələrinə xain, satqın deyər müraciət edə bilirik. Ən pis halda isə dəyərli oxucularımız müəyyənləşdirmə aparsınlar. Yəqin ki, həmin müəyyənləşdirməni etmək heç bir çətinlik yaratmaz.

Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, özlərini müxalifətin lideri hesab edən xainlər zümrəsi ilə yanaşı, QHT təmsilçiləri də tapıldılar ki, onlar da düşmən dəyirmanına su tökməklə məşğul idilər. İstər ölkəmizdə, istərsə də xaricdə lövbər salıb, sözün əsl mənasında özlərini pula-paraya, qrantı satan satqınlar toplumu vaxtilə onlarla bir yerdə fəaliyyət göstərmiş digər QHT rəhbərləri

tərəfindən sərt şəkildə hədəfə alınblar. Məsələn, özünü Sülh və Demokratiya İnstitutunun rəhbəri olaraq təqdim edən, dəfələrlə erməni lobbisinin əlindən çörək yeyən, su içən, bu günün özündə də Niderlandda erməni lobbisinin tapşırıqları əsasında fəaliyyət göstərən Leyla Yunusu göstərə bilirik. Daha dəqiq desək, onun haqqında ictimaiyyətdən bir fikri diqqətə çatdırmaq yerinə düşərdi.

"O, Azərbaycanı heç vaxt sevməyib, Azərbaycan millətini heç vaxt sevməyib, hər zaman millətin içində nifaq salmaq istəyib"

SiA xəbər verir ki, hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlunun bildirdiyinə görə, belə hüquq müdafiəçiləri yalnız və yalnız düşmən dəyirmanına su tökməklə məşğuldurlar: "Hökuməti sevməyə də bilərlər. Hökuməti tənqid edə bilərlər. Təhqir yox, tənqid etmək olar. Amma bu insanlar müharibə vaxtı istəyirdilər ki, biz müharibəni uduzaq. Onun üçün də mən belə hüquq müdafiəçilərini insan saymıram. O insanlar ki, yalan-yalan danışdırlar ki, bizim onmlərlə əsgərlərimiz ölüb və s. Yalan danışanları, milləti aldadanları mən insan saymıram. Leyla Yunus mənim üçün ölü insandır".

Novella Cəfəroğlu zamanında onunla bir cinahda yer aldığı üçün indinin özündə də bəyan edir ki, Leyla Yunus heç vaxt ölkəsini, dövlətini sevməyib, ona qənim kəsilib, hətta xalq, millət arasında nifaqlar salmağa çalışıb. "O, Azərbaycanı heç vaxt sevməyib, Azərbaycan millətini heç vaxt sevməyib, hər zaman millətin içində nifaq salmaq istəyib. Bax, o nifaqı həmişə Leyla Yunus salmağa çalışıb. Buna görə də, o mənim üçün heç vaxt hüquq müdafiəçisi ola bilməz", hüquq müdafiəçisi bildirib.

Rövşən RƏSULOĞLU

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Rusiya Beynəlxalq Əlaqələr Şurasının eksperti Aleksey Fenenko:

- Açıq və səmimi desək, KTMT daxilindəki böhran tam aradan qaldırılmayıb. Təşkilatın baş katibi seçki

yətlə bağlı heç bir sərt bəyanat verməyəcək, vəziyyətə hərbi yolla müdaxilə etməyəcək. KTMT çox yaxşı başa düşür ki, Ermənistan yeni hərbi münaqişəyə başlamağa çalışarsa, bu, yalnız İrəvanın təşəbbüsü olaçaq. Bu halda KTMT heç nə etməyəcək.

Ermənistanın KTMT -yə sədrliyi formallıqdan başqa bir şey olmayacaq. Məqsədlərinə çatmayacaq. Amma eyni zamanda bürokratik prosedurlar, rotasiya kimi bir şey var. Ölkənin sədr olduğu bu bürokratik prosedura riayət etməyin vaxtı gəldi. Ermənistan üçün bu həm də təşkilatın üzvü olduğunu göstərmək və maraqlarının nəzərə alındığından əmin olmaq, nəyərsə rəhbərlik edə biləcəyini göstərmək üçün bir fürsətdir.

Daha bir məqam- Rusiya və digər KTMT ölkələri hələ də Ermənistanın nəhayət Şimali Atlantika İttifaqı tərəfinə keçməsinə istəmir. Buna görə də onu öz tərəfində saxlamağa, lazımi tarazlığı qorumağa çalışırlar. Axı sonda Ermənistan KTMT-nin vahid hava hücumundan müdafiə sisteminin bir hissəsidir. Hava hücumundan müdafiə sisteminin pozulması İrəvan tərəfindən yaradılan erməni "çuxurunu" birtəhər bağlamaq və sıfırdan yeni bir inteqrasiya olunmuş hava hücumundan müdafiə sistemi qurmaq zərurətini doğuracaq və bunun üçün nəinki kapital qoyuluşları, həm də zaman lazımdır.

Mən həm Ermənistanın, həm də Paşinyanın maraqlarını bölüşmək istərdim. Ermənistanın Baş naziri bu yaxınlarda yenidən seçildi, əslində qisas almağa işarə edən bir lider olaraq yenidən seçildi. Ancaq hərbi münaqişəyə yenidən başlamaqdan qorur. O, bu münaqişənin nəticəsini mükəmməl başa düşür və kiçik provakasiyalar taktikasını seçir- daxili auditoriyasına "Mən burdayam, heç yerə getmədim, intiqam planlarımdan əl çəkmədim" deyərək göstərmək üçün. Ancaq bundan daha irəli getməyəcək, çünki nəticəni mükəmməl başa düşür. Əlbəttə ki, liderin bəzi çilgini zehni pozğunluqları istisna edilməyə, bunu da istisna etmək olmaz.

Ermənistanın KTMT-yə sədrliyi 2020-ci ilin təcrübəsi nəzərə alınmaqla formal olacaq- KTMT ölkələrindən heç biri öz müttəfiqi hesab edilən Ermənistanı dəstəkləyəcekləri barədə rəsmi açıqlama verməmişdi. Belə ifadələr yox idi.

İndi, kimə nə Azərbaycanla, nə də Türkiyə ilə münasibətləri korlamaq istəmir. Və Ermənistan özünü elə aparır ki, açığı, heç kim heqiqətdən onu müdafiə etmək istəmir. Qazaxistanın türkperəst bir dövlət olduğunu açıq şəkildə bəyan edərək Ermənistanın Qazaxistan nümayəndəsinin KTMT Baş katibi seçilməsinə necə qarşı çıxdığını xatırlayın. Təbii ki, Qazaxistan İrəvanın bu cür açıq demarşlarını unutmayıb.

Tərcümə: Elçin Bayramlı

Avqustun 16-dan etibarən Ermənistan yenidən Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) sədrlik edəcək. 2018-ci ildə İrəvanda KTMT-nin o vaxtkı baş katibi, Ermənistandan olan nümayəndə Yuri Xaçaturova qarşı cinayət işi açıldığı siyasi qalmaqaldan sonra respublika təşkilata növbəti dəfə rəhbərlik edəcək. Bir çox ekspertlər Xaçaturova cinayət işi açılmasını Nikol Paşinyanın təşkilata vurduğu zərbə hesab etdilər.

təşkilatdakı statusunun möhkəmlənməsinə heç bir töhfə vermədi.

İndi Ermənistan KTMT-yə sədrlik edəcək. Ona görə də Ermənistan bütün KTMT üzvlərindən üzr istəsə yaxşı olar. Ancaq bu baş verməyəcək. İrəvanın KTMT-yə sədrliyi, Ermənistanın maraqlarına və təşkilatın fəaliyyətini siyasiləşdirmək cəhdlərinə deyil, təşkilatın bütün üzvləri üçün real təhlükəsizlik problemlərinin həllinə yönəlməsi vacibdir.

Hazırda KTMT-yə üzv ölkələr üçün əsas təhlükə Əfqanıstandakı vəziyyətdir. İslam ekstremizminin postsovet məkanına ixracı təhlükəsinə görürük. Və bu, bölgədə çox ciddi geosiyasi və hərbi dəyişikliklərə sə-

İki gün əvvəl 2018-ci ildə həbs edilən Yuri Xaçaturovu əvəz edən KTMT-nin baş katibi Stanislav Zas Ermənistanla gəldi. Yerevana səfəri zamanı Stanislav Zas Ermənistanın müvəqqəti xarici işlər naziri, müdafiə naziri və Təhlükəsizlik Şurasının qərargah rəisi ilə görüşlər keçirdi.

Ermənistan XİN mətbuat xidməti qeyd edir ki, "Stanislav Zasa Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ermənistanın Syunik və Qeqarkunik bölgələri ərazisinə hücumu nəticəsində yaranan vəziyyəti" təqdim edərək, bunu "Artsaxa qarşı edilən təcavüz və ondan irəli gələn təhdidlər" adlandırdı.

Əlavə olaraq, xarici işlər naziri əvəzi Armen Qriqoryan Ermənistan prezidentliyinin konseptual yanaşmaları haqqında məlumat verərək, təşkilatın səmərəliliyini artırmaq və üzv dövlətlərin ehtiyaclarına vaxtında cavab vermə mexanizmlərini gücləndirməyin prioritetlərdən biri olacağına ümid etdiyini vurğuladı.

KTMT baş katibi və Ermənistanın müdafiə naziri Arşak Karapetyanın görüşündə də Karapetyan "KTMT-də böhran vəziyyətində qərar vermə və cavab vermə mexanizmlərinin əməliyyat vəziyyətinin inkişafı üçün mövcud tələblərə cavab vermədiyindən" təəssüfləndiyini bildirdi. Əlbəttə, o, Ermənistan-Azərbaycan sərhədindəki vəziyyəti nəzərdə tutur.

Ermənistan KTMT-dəki sədrliyindən Azərbaycana təzyiq aləti kimi istifadə edə biləmi? Nüfuzlu politoloqlar "Moskva-Baku" portalına şərhlərində bu məsələyə aydınlıq gətiriblər. Şərhləri təqdim edirik.

Politoloq, "Milli Müdafiə" jurnalının baş redaktoru İqor Korotçenko:

- Şübhə yoxdur ki, Ermənistan KTMT -yə sədrliyi dövründə bundan Azərbaycana təzyiq vasitəsi kimi istifadə etməyə çalışacaq, belə bir siyasəti fəal şəkildə həyata keçirəcək.

Ermənistanın yeni təyin olunmuş müdafiə nazirinin KTMT-nin iş mexanizmlərinin mükəmməldən uzaq olduğu barədə qeyri-konstruktiv bəyanatlarını görürük.

KTMT, təşkilatın idarəedici səndərlərinə uyğun olaraq işləyir. İş aydın və ardıcıl aparılır. Buna görə də, mənim fikrimcə, KTMT-yə qarşı Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin tənqidi real əsasdan məhrumdur və yalnız Ermənistanın bu təşkilatdan öz maraqları naminə istifadə etmək istəklərinə əsaslanır. Ancaq Ermənistan üçün bunu həyata keçirmək real deyil.

Rus ekspertlər: "Ermənistanın KTMT-dən sui-istifadəsinə imkan verilməyəcək"

Ermənistanın KTMT kartını öz maraqları naminə oynamaq cəhdi nəticə verməyəcək. Bu qeyri-konstruktiv yanaşmadır, çünki Azərbaycanla münasibətləri normallaşdırmaq üçün bu respublikanın KTMT-yə deyil, sağlam düşüncəyə və siyasi iradəyə, məsuliyyətə ehtiyacı var. İstənilən sərhəd məsələləri qarşılıqlı istək və münasibətlə çox tez həll olunur. Ermənistanın belə bir münasibəti yoxdur. Sərhədi delimitasiya etmək və demarkasiya etmək istəmir, öz xeyrinə bölgədə nəqliyyat dəhlizi layihəsini həyata keçirmək istəmir, Azərbaycanla Ermənistanla bütün lazımi zamanətləri verəcək sülh müqaviləsi imzalamaq, təhlükəsizlik və dinc yaşamaq istəmir.

Əminəm ki, KTMT-nin təşkilatın siyasi motivli olmasına imkan verməyəcək təsirli, səlahiyyətli və məsuliyyətli liderləri var. KTMT-də təbiiq olunan qərarlar konsensus əsasında qəbul edilir. Bundan əlavə, təşkilatın nizamnaməsində KTMT-nin hansı halda və hansı şəraitdə hərbi cavab mexanizmlərindən istifadə edəcəyi açıq şəkildə göstərilir. Ermənistanın bu sənədləri diqqətlə oxuması və siyasətlə məşğul olmaması lazımdır.

Ermənistan hakimiyyətə gələn Nikol Paşinyanın 2018-ci ildə təhrik etdiyi vəziyyəti xatırlayırıq. 2018-ci ildə İrəvan tərəfindən təşkilatın o vaxtkı baş katibi, Ermənistan silahlı qüvvələrinin strukturunda yüksək rütbəli general haqqında cinayət işi açmaq KTMT-nin nüfuzunu aşağı salmağa çalışılması unudulmayıb. Əlbəttə ki, cinayət işi açıldıqdan sonra Ermənistanın hərəkətləri KTMT-nin nüfuzuna təsir etmədi və Ermənistanın

bəb ola bilər. İlk növbədə, Tacikistanın təhlükəsizliyini təmin etmək, lazımlı gələrsə- Özbəkistana yardım göstərmək lazımdır. Düzdür, təşkilatda qoşulmamış bir ölkədir, amma buna baxmayaraq, ekstremizm ixrac edildiyi təqdirdə Rusiya və KTMT ümumi maraqlarımızı dəstəkləməlidir. Və burada Ermənistan xoş niyyət göstərməli, lazımlı gələrsə, Tacikistana ekstremist hücumları dəf etmək üçün öz hərbi kontingentini göndərməyə hazır olduğunu bəyan etməlidir. Bu, KTMT çərçivəsində məsuliyyətlərini dərk etməyə yönəlmiş məsuliyyətli bir siyasət olardı. Ancaq çox güman ki, bunun əvəzinə Ermənistan KTMT üzvlərini Azərbaycanla qarşıdurmağa cəlb etməklə məşğul olacaq.

Niyə Ermənistan regional münaqişədə olan bir ölkə olaraq KTMT-nin sədri təyin edildi? Bu, sadəcə, rotasiya məsələsidir. Ermənistan sədr olduğu olmadı, KTMT mexanizmi yaxşı işləyir. Əminəm ki, Ermənistan KTMT-nin fəaliyyətini siyasiləşdirmək üçün sədrliyindən istifadə etmək və bunun üçün heç bir əsası olmayan bu təşkilatı Azərbaycana qarşı istifadə etmək istəsə, bu mexanizmin aydın şəkildə işləyəcək. Düşünürəm ki, bu halda bütün KTMT üzvləri təşkilatın nizamnaməsinə sadıq qalacağını göstərəcək və onu siyasiləşdirmək imkanı verməyəcəklər.

Ümid etmək istərdim ki, Ermənistan bunu başa düşsün və ilk növbədə KTMT-ni gücləndirmək, sədr statusundan konstruktiv məqsədlər üçün istifadə etmək və diplomatik rejimdə sakitliklə həll edilə bilən delimitasiya, sərhəd demarkasiyası məsələsini siyasiləşdirməmək üçün çalışacaq və iyeriyaya qapılmayacaq. Üstəlik, Rusiya delimitasiya, demarkasiya məsələsində öz vəsiqəliyini təklif etdi, Azərbaycan bununla razıdır. Amma Ermənistan tərəfində silahlı təxribatların gətirdikə daha da şiddətləndiyini görürük.

Hər bir halda, Ermənistan KTMT-dən öz siyasi məqsədləri üçün istifadə etməyə çalışarsa, o zaman təşkilatın digər üzvləri buna icazə verməyəcək.

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

12 avqust

Messi rəsmən PSJ-də!

Son səhifə

Yağlardan təkrar istifadə orqanizmdə ciddi fəsadlar yarada bilər

Yağlar yeməklərə xüsusi dad və ləzzət verir. Lakin bəzən yağlardan dəfələrlə istifadə edilərək qidalar hazırlanır. Bu zaman yağların tərkibi dəyişərək təhlükəli birləşmələrə çevrilir. Dəfələrlə qızdırılan yağlarda hazırlanan qidanın istehlakı orqanizmdə ciddi fəsadlara gətirib çıxara bilər.

Xezerxeber.az xəbər verir ki, Qida Təhlükəsizliyi İnstitutunun Qida təhlükəsizliyi şöbəsinin müəssisləri Aysel Məmmədova və Xədicə Doldolovanın hazırladığı materialda yağların təkrar istifadəsinin orqanizmə mənfi təsiri haqqında söhbət açılır.

Araşdırmalar göstərir ki, yağların yüksək temperaturda qızdırılması mutagenlərin əmələ gəlməsinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edir. Bundan başqa, termal olaraq oksidləşən lipidlər membran makromolekullarının peroksidləşməsinə artırır, onların mutagenliyini və genotoksikliyi yüksəldərək müxtəlif xəstəliklərə səbəb ola bilər. Yağların müxtəlif şəraitdə yüksək temperaturda qızdırılması zamanı fiziki-kimyəvi xüsusiyyətləri dəyişir. Xüsusən də açıq hava şəraitində bir neçə kimyəvi reaksiya baş verir və yağlar degenerasiya olunur, uçucu maddələr, arzuolunmaz monomerlər, polimerlər, izomerlər və sərbəst radikallar yaranır. Təkrar qızdırılmış yağdan hazırlanmış qidaların mütəmadi istehlakı orqanizmin antioksidant müdafiə sistemini poza bilər, ürək-damar xəstəliklərinin və diabetin yaranması riskini artırır.

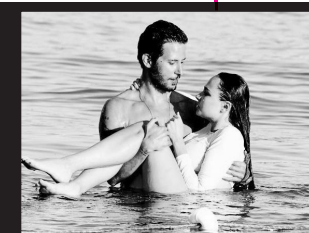
Təkrar qızdırıldıqda oksidləşmə nəticəsində lipidlərin degradasiyasının sürətlənməsi yağın təbii antioksidant tərkibini azaldır. Belə yağların sağlamlığa təsiri uzun müddət tədqiqatçıların diqqətini çəkib. Heyvanlar üzərində aparılmış tədqiqat nəticəsində müəyyən edilib ki, oksidləşmiş və qızdırılmış yağlar orqanizmə üçün olduqca zərərli olur. Həmin heyvanlarda həzm sistemi orqanlarının qıcıqlanması, qaraciyər problemləri, böyümənin ləngiməsi, müxtəlif zəhərlənmə simptomları aşkar edilib. Bundan başqa, yüksək temperaturda qızdırılaraq oksidləşmiş yağların kanserojen xüsusiyyətə malik olduğuna dair bəzi göstəricilər də mövcuddur.

ABŞ-dakı İllinoys Universitetində aparılmış tədqiqatlar nəticəsində müəyyən olunub ki, yağların təkrar istifadəsi xərçəng metastazlarının inkişafını sürətləndirir. Tədqiqat üçün gemiricilərdən bir qrupu adi soya yağı, başqa qrupu isə 16 həftə ərzində termal işlənmiş yağlarla bəslənilib. Aparılmış tədqiqat nəticəsində son mərhələdə gemiricilərdə xərçəng xəstəliyinin yaranması, həmçinin təkrar yüksək temperaturda qızdırılmış yağla qidalanmış siçanlarda digər qrupla müqayisədə metastazın inkişafının dörd dəfə çox müşahidə edildiyi müəyyən olunub.

Yağların təkrar istifadəsi təkcə bu qidaları qəbul edənlərin deyil, həm də onu hazırlayanların da sağlamlığına mənfi təsir göstərir. Həmin yağda qızardılmış nişastalı qidaların üst hissəsində zəhərli aldehidlər yaranır. Onlar gözün və tənəffüs yollarının selikli qişasını güclü şəkildə qıcıqlandırır və funksiyasını zədələyir. Zəhərli maddələr daxili orqanlarda, xüsusilə də sinir sistemi və qaraciyərdə daha ciddi fəsadlara səbəb olur. Ona görə də bütün zərərli təsirlərdən qorunmaq üçün yağlardan təkrar istifadəyə yol verməmək lazımdır.

Tam evlənəcəkdilər, ayrıldılar

Türk aktyor Tuan Tunalı 2018-ci ildə aktrisa Hazal Filiz Küçükköşe ilə boşanaraq Yana Mazanova ilə eşq yaşamağa başlayıb. SİA xarici mətbuata istinadən xəbər verir ki, ötən il Tataristanda evlənmə təklifi etdiyi sevgilisi, qohumları ilə yayın əvvəlindən tətildədir.

Yaxınları sentyabrda cütliyə nikah məsələsinə oturmağını gözləyirdi. Ancaq cütliyə yolları əvvəlki gün təcəllüblə şəkildə ayrılıb. Onlar davasız, səs-küy salmadan ayrılıblar. Yana Mazanova hətta mədəni bir şəkildə "həmişə sənənləyem, 3 il çox gözəl keçdi" deyərək Tuan Tunalıya təşəkkür edib.

Ayşən Vəli

“Barselona”dan ayrılan Lionel Messinin PSJ-yə keçidi rəsmiləşib. Bu barədə Paris klubunun mətbuat xidməti məlumat yayıb. PSJ-yə azad agent kimi transfer olunan 34 yaşlı hücumçunun 2023-cü ilin yayınadək paytaxt təmsilçisi kimi çıxış edəcəyi bildirilib. Argentinalı oyunçu yeni komandasında 30 nömrəli formanı geyinəcək. Messinin PSJ ilə müqaviləsindəki bəndə əsasən, onun sözləşməsinin 1 illik uzadılması mümkündür.

oyununu böyük həvəslə gözlədiyini deyib:

“PSJ-də karyeramda yeni bir səhifə açmağı səbirsizliklə gözləyirəm. Klub və onun futbola baxışı mənim ambisiyalarımın tam uyğundur. PSJ-nin nə qədər istedadlı oyunçulardan təşkil olunduğunu bilərəm. Onlarla bir-

likdə klub və azarkeşlər üçün gözəl bir iş görməyə qərarlıyam. “Park De Prens” stadionunda meydana çıxacağım anı gözləməyə səbrim çatmır”.

Qeyd edək ki, PSJ ilə iki illik müqavilə imzalayan Messi bu gün “Park De Prens” stadionunda mətbuat konfransı keçirəcək.

XƏBƏRDARLIQ: Bakıda 40 dərəcə isti olacaq!

Bakıda və Abşeron yarımadasında bu gün hava şəraitinin yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən SİA-ya verilən məlumata görə, şimal-şərq küləyi gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq. Havanın temperaturu gecə 25-28° isti, gündüz 37-39°, bəzi yerlərdə 40-41° isti, Bakıda gecə 26-28° isti, gündüz 38-40° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 756 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət 60-70 %, gündüz 35-40 % olacaq.

Dəniz suyunun temperaturu şimal çimərliklərində (Sumqayıt, Novxanı, Pirşağı, Nardaran, Bilgəh, Zaqulba) 27-28° isti, cənub çimərliklərində (Türkan, Hövsan, Sahil, Şıx) 28-29° isti olacaq.

Tibbi-meteoroloji proqnoza gəlincə, avqustun 12-14-də Abşeron yarımadasında davam edən isti hava şəraiti fonunda zəif küləklərin üstünlüyü və günün bəzi saatlarında havada yaranan durğunluq meteorologiya insanları üçün əlverişsizdir.

Azərbaycanın rayonlarında hava

sən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz bəzi dağlıq ərazilərdə şimşək çaxaca-

ğı, qısamüddətli yağış yağacağı gözlənilir. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 23-26° isti, gündüz 36-41°, bəzi yerlərdə 42° isti, dağlarda gecə 16-21° isti, gündüz 26-31° isti olacaq.

Gözlənilən hava şəraiti haqqında məlumat da açıqlanıb. Belə ki, avqustun 11-14-də ölkə ərazisində isti hava şəraitinin davam edəcəyi, havanın maksimal temperaturunun Bakıda və Abşeron yarımadasında 37-40°, bəzi yerlərdə 41-42° isti, rayonlarında 35-40° isti, Naxçıvan MR-nın və aran rayonlarının bəzi yerlərində 42-43°-dək yüksələcəyi gözlənilir.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
http://www.ses-news.az
http://www.sesqazeti.az
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”-in kompüter mərkəzində yığılır, səhifələnilir.

“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc və SİA agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600